

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกวรรณ มณฑิราช. พฤติกรรมกรรเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

คณิงนิง แจ่มอิง. พฤติกรรมกรรรับฟังวิทยุในรถยนต์และพฤติกรรมกรรไปห้างสรรพสินค้าของลูกจ้างห้างสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, สำนักงาน. จำนวนผู้ป่วยตายเนื่องจากอุบัติเหตุจากโรงพยาบาลทั่วประเทศ พ.ศ.2534-2537. (อัครสานา).

คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, สำนักงาน. วิทยาการระบาดและความคุมอุบัติเหตุ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชวนการพิมพ์, 2537.

เจริญญา เจริญสุขใส. การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิออกเสียงของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2538. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

จินดนา เลิศทวิสินธุ์. ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติของตำรวจจราจรเพื่อป้องกันอันตรายจากมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

จิราพร จักรโหวงศ์ และคณะ. ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ: ศึกษากรณีการจัดทำทางข้ามถนน. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

จุมพล รอดคำดี. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ชาติชาย ศิริพัฒน์. คุณภาพสังคม. ไทยรัฐ (23 กุมภาพันธ์ 2541): 5

ฉัตรวรรณ วรานิชตฤก. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในรายการวิทยุเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา สถานีวิทยุ จส. เอฟ. เอ็ม. 100 เมกะเฮิร์ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

- เดโช สวานานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล, 2519.
- ต้องฤดี ปุณณกันต์. การเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- คำรวจ, กรม. ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ. สถานการณ์อุบัติเหตุจราจรทางบก กรุงเทพมหานคร ประจำปี 2538. กรุงเทพมหานคร: กรมตำรวจ, 2536.
- ทิพารัตน์ เต็มชัยประดิษฐ์. การศึกษากิจกรรมและประสิทธิผลของโครงการประชาสัมพันธ์ เพื่อลดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ทัศนัย สุนทรวิภาค. พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองไทยกับกรมการท่องเที่ยวเมืองไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ เมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ธนวัฒน์ สุวรรณจรัส. การประเมินประสิทธิผลของการใช้เนื้อหาสาระที่สร้างความกลัวในสื่อโทรทัศน์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการจับจี้รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- เชิรศรี วิวัชศิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2527.
- นารี กวดานนท์. อุบัติเหตุ: มฤตยูหมายเลขหนึ่ง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม 21(มีนาคม-เมษายน 2527): 58-64
- บุญเกิด มาอ่อง. การศึกษารวมกลุ่มและการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้พึ่งพิงวัยสูง 100. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- บุญถือ ศรเสนีย์. ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

- บุษมา กุศลกุล. การศึกษาคติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณี อ่างทอง วัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธน์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ปกิจ พรหมอาชน. ความรู้และการปฏิบัติคนในกรป้องกันอุบัติภัยจากการจราจรของผู้ขับจักรยานยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- ประมะ ศตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์, 2533.
- ประกาศพรณ อุ่นอบ. ผลของการโฆษณาโทรทัศน์เรื่อง "คาวิเศษ" ที่มีต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธน์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ประกายเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ประสิทธิ์ จึงสงวนพาสุข. พฤติกรรมของผู้รถใช้ถนนบริเวณทางแยกในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์. อุบัติเหตุจากรถยนต์บนถนนลาดพร้าว: การศึกษาดำรงประชาชนผู้ใช้ถนนและการบังคับใช้กฎหมายจราจร. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2526.
- พรทิพย์ บุญนิพันธ์. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธน์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พีระนันท์ บูระณะโตกณ. พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธน์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

- เพ็ญจันทร์ สุทธิเกษมธฤก. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่: การศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. แก้ไขเพิ่มเติม พระนคร: โรงพิมพ์สิ่งพิมพ์เมืองเจริญ, 2513.
- ไพฑูรย์ ศศิธรนากรแก้ว. การเปิดรับข่าวสารถึงแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และ การมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531
- มุกดา ภิระพร. ประสิทธิผลของการเผยแพร่ความรู้เรื่องความปลอดภัยจากรางแก่เด็กนักเรียนชั้นประถมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- กตาวัดธ์ พอใจ. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิจิตร บุญชะโทกระ, บุญดา ไทพิพันธ์ราช และอภิสิทธิ์ เจริญรอรอ. หตุวิทยศาสตร์การป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยจากการจราจร. พิมพ์ครั้งที่ 3. จำนวน 2000 เล่ม กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์, 2531.
- วิเชิธร เกตุสิงห์. คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี, 2537.
- วิชัย ไหวหารคี. พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมืองจ.ยโสธร พ.ศ.2530. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิจิตร แสงสิงแก้ว. สัมภาษณ์. มติชนรายวัน(17 มกราคม 2539): 1, 12.
- วิภาสินี วงศ์ประเสริฐ. การยอมรับกาใช้หมวกนิรภัยของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาตั้งคศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

- วิไล ฉัตรกุล ณ อรุษา. หนังสือพิมพ์ไทยกับหน้าที่ในการกำหนดควาระข่าวสาร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2534.
- วิระ เกศรักษ์. การขอรับการใช้เข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2535.
- ศศิวิมล ปาลศรี. การศึกษาพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมกรใช้
พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และ
เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
การประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สงครามชัย สีทองดี. มาตรการทางกฎหมายต่อการบังคับใช้เข็มขัดนิรภัย ความทัศนะของผู้ขับขี่
รถยนต์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขารณศาสตร)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- สนิ น้อยวินิจ. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความ
รู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากธุรกิจการท่องเที่ยว
เที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จ.กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สาธารณสุข, กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, สถิติสาธารณสุข พ.ศ.2536. กรุงเทพ
มหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2538.
- สาธารณสุข, กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สถิติสาธารณสุข พ.ศ.2537. ม.ป.ท.,
ม.ป.ป.
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมการแพทย์, สถิติอุบัติเหตุในประเทศไทย 2536. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์วชิรรินทร์สาส์น, ม.ป.ป.
- สาวิตรี สุตรา. การเปิดรับสื่อ ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมกรของชาชนบทในจังหวัด
สุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ศิริกาญจน์ ปรับโควิทใจโฮ. การเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว
ต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

- ศุภิศรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ศุภิศร ทีพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและความรู้กับการใช้เข็มฉีดยาของผู้รับบริการในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- สุรพงษ์ โสภนะเสถียร, ดร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุวารีษ์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต กาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- เสถียร เรขประทีป. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เข้าพระยาการพิมพ์, 2538.
- เสริมศักดิ์ วิศาลากรณ์, ศ.ดร. และคณะ. เข็มฉีดยา: ความเชื่อ ทัศนคติ และการใช้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: หจก.โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2537.
- โสภิศสุดา มงคลเกษม. พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการดูแลเข็มฉีดยาของผู้รับบริการในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต กาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อรรรรณ ปิถันย์โอวาท, รศ.ดร. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- อภิศรา อิศรศักดิ์ ณ อุตฺธา. การสำรวจความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สื่อทางโทรทัศน์ของคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ (กปอ.) เพื่อการรณรงค์อุบัติเหตุบนท้องถนนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต กาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- อารยา สุพุทธมงคล. พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต กาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อังกา จุลมนต์. จรรยาบรรณวิชาชีพ: ผู้ก่อการร้ายทางจิต ประสาท. จรรยาบรรณมาถึงเวลาต้องปรับ เพื่ออนุรักษ์พลังงานสิ่งแวดล้อม เอกสารสัมมนาโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 18-21 มีนาคม 2534.

อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์. พฤติกรรมกำเริบรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติและการร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสียของผู้บริหารธุรกิจ และเจ้าของสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

อังกรามณี สามิกักดิ์. พฤติกรรมกำเริบรับข่าวสาร กับความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ภาษาอังกฤษ

Atkin, Charles K. New Model for Mass Communication Research. New York: The Free Press, 1973.

Bloom, Benjamin S., Hastings, J. Thomas and Madaus, George F. Handbook on Formative and Sometime Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill Book Company, 1971.

De Fleur, Melvin L. Theories of Mass Communication. New York: David McKay Company, 1970.

Rogers, Everette M. Communication Strategies for Family Planning. New York: The Free Press, 1973.

Rogers, E.M. and Shoemaker, F.F. Communication of Innovation. New York: The Free Press, 1971.

Schramm, Wilbur. Men and Media: A Look at Human-Communication. New York: Harper & Row, 1973.

Wolman, Benjamin B. Dictionary of Behavioral Science. London: Litton Educational Publishing Inc., 1973.

Zimbardo, P.G., Ebberson, E.B., and Maslach, C. Influencing Attitude and Changing Behavior. London : Addison - Wesley Publishing Company, 1977.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติตามกฎจราจร
ของผู้ขับขี่รถชนิดส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่เป็นคำตอบของท่าน หรือเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ
  1. ชาย
  2. หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. สถานภาพสมรส
  1. โสด
  2. สมรส
  3. หย่า
  4. อื่น ๆ ระบุ
4. ระดับการศึกษา
  1. ไม่เคยเข้าโรงเรียน
  2. ป.1-ป.6/ป.7
  3. ม.1-ม.3 หรือเทียบเท่า
  4. ม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้น หรือเทียบเท่า
  5. อนุปริญญา ปวส ปวท ปกศ.สูง
  6. ปริญญาตรี
  7. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

1. นักเรียน นักศึกษา	2. ค้าขาย
3. รับราชการ	4. ทำงานรัฐวิสาหกิจ
5. พนักงานบริษัทเอกชน	6. รับจ้างทั่วไป
7. แม่บ้าน	8. อื่น ๆ ระบุ

6. รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ

1. ไม่มีรายได้	2. น้อยกว่า 5,000 บาท
3. 5,001-10,000 บาท	4. 10,001-17,000 บาท
5. 17,001-25,000 บาท	6. สูงกว่า 25,000 บาท

7. ท่านขับรถชนมานานาน _____ ปี

8. ท่านเคยเกิดอุบัติเหตุจากการขับรถชน _____ ครั้ง (ถ้าไม่เคยข้ามไปทำตอนที่ 2)

9. โดยท่านเป็นผู้กระทำให้เกิดอุบัติเหตุ _____ ครั้ง

10. โดยท่านถูกกระทำให้เกิดอุบัติเหตุ _____ ครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารการจรรยาบรรณจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

1. วิทยุ

1.1 ท่านเคยฟังข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยาบรรณจากวิทยุบ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง
 _____ 2. สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 _____ 3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
 _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
 _____ 6. ไม่เคยฟังเลย

1.2 ถ้าฟัง ท่านฟังจาก รายการชื่อ _____ สถานี _____

2. โทรทัศน์

2.1 ท่านเคยดูข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยาบรรณจากโทรทัศน์บ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง
 _____ 2. สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 _____ 3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
 _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
 _____ 6. ไม่เคยดูเลย

2.2 ถ้าดู ท่านดูจาก รายการชื่อ _____ สถานี _____

3. หนังสือพิมพ์

3.1 ท่านเคยอ่านข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยาบรรณจากหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง
 _____ 2. สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 _____ 3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
 _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
 _____ 6. ไม่เคยอ่านเลย

3.2 ถ้าอ่าน ท่านอ่านจาก คอถัมภ์ชื่อ _____ จากหนังสือพิมพ์ _____

4. **นิตยสาร**

4.1 ท่านเคยอ่านข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยาจากนิตยสารบ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง
 _____ 2. สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 _____ 3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
 _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
 _____ 6. ไม่เคยอ่านเลย

4.2 ถ้าอ่าน ท่านอ่านจาก คอถัมภ์ _____ จากนิตยสาร _____

การเปิดรับข่าวสารการจรรยาจากสื่อบุคคล

1. **สมาชิกในครอบครัว**

ท่านเคยพูดคุยเรื่องข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยา กับสมาชิกในครอบครัวบ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง
 _____ 2. สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 _____ 3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
 _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
 _____ 6. ไม่เคยพูดคุยเลย

2. **เพื่อนร่วมงานหรือร่วมสถาบันการศึกษา**

ท่านเคยพูดคุยเรื่องข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยา กับเพื่อนร่วมงานหรือร่วมสถาบันการศึกษาบ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง
 _____ 2. สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 _____ 3. สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
 _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
 _____ 6. ไม่เคยพูดคุยเลย

3. **เพื่อนร่วมงานหรือร่วมสถาบันการศึกษา**

ท่านเคยพูดคุยเรื่องข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยา กับเพื่อนร่วมงานหรือร่วมสถาบันการศึกษา บ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าตีปดาห์ณะ 4 ครั้ง
- _____ 2. ตีปดาห์ณะ 3-4 ครั้ง
- _____ 3. ตีปดาห์ณะ 1-2 ครั้ง
- _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
- _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
- _____ 6. ไม่เคยพูดคุยเลย

4. **เจ้าหน้าที่ราชการ** (เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ, เจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบก เป็นต้น)

ท่านเคยพูดคุยเรื่องข่าวสารเกี่ยวกับการจรรยา กับเจ้าหน้าที่ราชการบ่อยครั้งเพียงใด

- _____ 1. มากกว่าตีปดาห์ณะ 4 ครั้ง
- _____ 2. ตีปดาห์ณะ 3-4 ครั้ง
- _____ 3. ตีปดาห์ณะ 1-2 ครั้ง
- _____ 4. เดือนละ 1-2 ครั้ง
- _____ 5. นานกว่าเดือนละครั้ง
- _____ 6. ไม่เคยพูดคุยเลย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการจราจร

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

1. เครื่องหมายที่ห้ามพินค้าสีขาวอยู่ในพื้นวงกลมสีแดงหมายถึงอะไร

- _____ 1.ห้ามออก
 _____ 2.ห้ามเข้า
 _____ 3.ห้ามหยุด
 _____ 4.ห้ามจอด

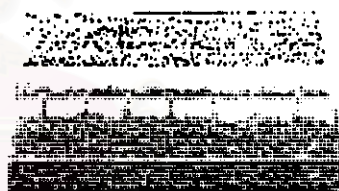
2. เครื่องหมายกากบาทสีแดงบนพื้นน้ำเงินหมายถึงอะไร

- _____ 1.บริเวณสี่แยก
 _____ 2.ห้ามจอด
 _____ 3.ห้ามหยุด
 _____ 4.ห้ามเข้า

3. เส้นแบ่งช่องทางจราจรที่พื้นถนนที่เป็นเส้นที่คู่กับเส้นประหมายความว่า

- _____ 1.ห้ามเปลี่ยนช่องจราจร
 _____ 2.ให้เปลี่ยนช่องทางจราจรได้
 _____ 3.รถที่ขับทางด้านเส้นทึบห้ามแซง
 รถที่ขับด้านเส้นประแซงได้
 _____ 4.รถที่ขับทางด้านเส้นทึบแซงได้
 รถที่ขับด้านเส้นประห้ามแซง

4. เครื่องหมายตารางสี่เหลี่ยมบนพื้นถนน ระหว่างทางเข้า-ออก หมายความว่าอย่างไร

- _____ 1.ห้ามหยุดรถบนตารางโดยเด็ดขาด
 _____ 2.หยุดรถบนตารางได้ถ้าหากไม่มีรถ
 อยู่ระหว่างทางเข้า-ออก นั้น
 _____ 3.หยุดรถบนตารางได้ชั่วคราว
 _____ 4.ให้ระวังรถที่จะเข้า-ออก

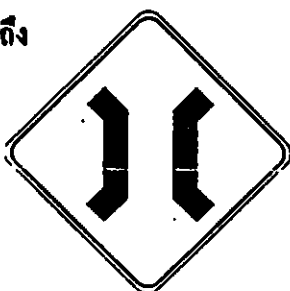
5. เครื่องหมายเส้นเฉียงสีแดงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง บนพื้นวงกลมน้ำเงิน หมายถึง

- _____ 1. ห้ามหยุดรถ
 _____ 2. ห้ามจอดรถ
 _____ 3. ห้ามเข้า
 _____ 4. ห้ามขวางทาง

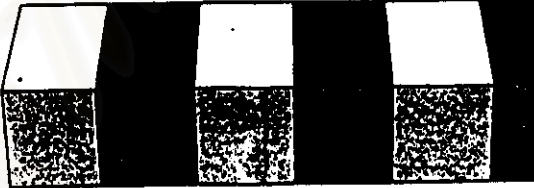

6. รถที่ขับช้าจะต้องทำอย่างไร
- _____ 1. ขับชิดด้านซ้ายมากที่สุด
- _____ 2. ขับชิดด้านขวามากที่สุด
- _____ 3. ขับในช่องทางของคน
- _____ 4. ขับอย่างไรก็ได้
7. เมื่อขับรถมาถึงวงเวียนพร้อมกันต้องให้รถคันใดไปก่อน
- _____ 1. รถคันที่อยู่นอกวงเวียน
- _____ 2. รถคันที่อยู่ในวงเวียน
- _____ 3. รถคันไหนไปก่อนก็ได้
- _____ 4. ไปพร้อมกันทั้ง 2 คันก็ได้ถ้าไม่ชนกัน
8. บริเวณทางแยกสัญญาณไฟที่ไม่มีป้ายเลี้ยวซ้ายผ่านตลอด รถที่จะเลี้ยวซ้ายจะต้องปฏิบัติดังนี้
- _____ 1. เลี้ยวซ้ายได้เลย
- _____ 2. ต้องรอสัญญาณไฟก่อนเลี้ยว
- _____ 3. ถ้ารตว่างก็เลี้ยวได้เลย
- _____ 4. รอให้ตำรวจจราจร โบกให้สัญญาณ
9. เมื่อรถถึงทางร่วมทางแยกพร้อมกัน ท่านคิดว่ารถคันใดมีสิทธิไปก่อน
- _____ 1. ให้รถทางซ้ายผ่านไปก่อน
- _____ 2. ให้รถทางขวาผ่านไปก่อน
- _____ 3. รถทุกคันมีสิทธิเท่ากัน
- _____ 4. รอให้ตำรวจจราจร โบกให้สัญญาณ
10. ความเร็วที่กำหนดในการขับรถบนทางด่วน คือ
- _____ 1. ไม่เกิน 80 กม./ชม.
- _____ 2. ไม่เกิน 100 กม./ชม.
- _____ 3. ไม่เกิน 120 กม./ชม.
- _____ 4. ไม่เกิน 140 กม./ชม.
11. เมื่อท่านต้องการจะกลับรถบริเวณทางร่วมทางแยก ท่านจะ
- _____ 1. กลับรถได้ถ้าไม่มีเครื่องหมายห้ามกลับรถ
- _____ 2. กลับรถได้ถ้ามีเครื่องหมายให้กลับรถได้
- _____ 3. กลับรถได้ถ้าไม่มีตำรวจจราจรห้าม
- _____ 4. กลับรถไม่ได้ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม

12. ท่านสามารถขับรถแซงขึ้นหน้าคันอื่นในที่ใดบ้าง
 _____ 1. ในทางร่วม ทางแยก ทางลาดหรือทางโค้ง ทั้งไป
 _____ 2. บนสะพาน ในอุโมงค์ หรือหัวเลี้ยวทั่วไป
 _____ 3. บนทางที่มีเส้นประสีขาวหรือสีเหลือง
 _____ 4. บนทางที่มีเส้นทึบสีขาวหรือสีเหลือง
13. ความเร็วที่กำหนดในการขับรถชนิดส่วนบุคคลในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล คือ
 _____ 1. ไม่เกิน 80 กม./ชม. และไม่เกิน 90 กม./ชม. ตามลำดับ
 _____ 2. ไม่เกิน 70 กม./ชม. และไม่เกิน 80 กม./ชม. ตามลำดับ
 _____ 3. ไม่เกิน 90 กม./ชม. และไม่เกิน 100 กม./ชม. ตามลำดับ
 _____ 4. ไม่เกิน 60 กม./ชม. และไม่เกิน 70 กม./ชม. ตามลำดับ
14. เครื่องหมายจราจรนี้หมายถึง
 _____ 1. ทางกระโดด
 _____ 2. ทางขรุขระ
 _____ 3. ทางร่วม
 _____ 4. ทางกำลังซ่อม
15. เครื่องหมายจราจรนี้หมายถึง
 _____ 1. เขตห้ามหยุด
 _____ 2. เขตถนนแคบ
 _____ 3. สิ่งกีดขวางข้างหน้า
 _____ 4. ระวังอันตราย
16. การแซงตัดหน้ารถคันอื่น ขณะกำลังแล่นอยู่ กำหนดให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่ากี่เมตร
 _____ 1. 20 เมตร
 _____ 2. 30 เมตร
 _____ 3. 40 เมตร
 _____ 4. 50 เมตร
17. เครื่องหมายจราจรนี้หมายถึง
 _____ 1. ทางแคบลง
 _____ 2. สะพานแคบ
 _____ 3. ช่องกอดแคบ
 _____ 4. ช่องกอดค้ำ

18. กฎหมายกำหนดให้จอร์รถห่างจากทางข้าม ท่อดับเพลิง และตู้ไปรษณีย์ อย่างน้อยกี่เมตร
- _____ 1. 1 เมตร
- _____ 2. 3 เมตร
- _____ 3. 5 เมตร
- _____ 4. 10 เมตร
19. ผู้ขับขี่รถขนค้จะต้องให้สัญญาณมือ หรือสัญญาณไฟก่อนที่จะเลี้ยว, เปลี่ยนช่องทาง จอด หรือหยุดรถ ไม่น้อยกว่ากี่เมตร
- _____ 1. 20 เมตร
- _____ 2. 30 เมตร
- _____ 3. 40 เมตร
- _____ 4. 50 เมตร
20. เครื่องหมายบนขอบทางสีขาว-ดำ หมายถึง
- _____ 1. ห้ามจอดรถ แต่ให้หยุดรับ-ส่ง
      ผู้โดยสารหรือผู้โดยสารได้ช่วยเหลือ
- _____ 2. ห้ามหยุดหรือจอดรถทุกประเภท
- _____ 3. แสดงแนวขอบทาง
- _____ 4. แสดงแนวให้จอดรถได้
-
21. กฎหมายกำหนดให้จอร์รถห่างจากป้ายรถเมล์ อย่างน้อยกี่เมตร
- _____ 1. 3 เมตร
- _____ 2. 5 เมตร
- _____ 3. 10 เมตร
- _____ 4. 15 เมตร
22. หากผู้ขับขี่รถขนค้คาดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขี่ไม่ถูกวิธี เช่น คาดไว้ด้านหลัง มีความผิดต้อง
ระวางโทษ คือ
- _____ 1. ปรับไม่เกิน 300 บาท
- _____ 2. ปรับไม่เกิน 500 บาท
- _____ 3. ปรับไม่เกิน 1,000 บาท
- _____ 4. ไม่ถูกปรับ เนื่องจากถือว่าได้คาดเข็มขัดนิรภัยแล้ว

ตอนที่ 4 ความตระหนักในการปฏิบัติตามกฎจราจร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับคำตอบของท่าน

	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. การจับรถฝ่าไฟเหลืองอาจทำได้บางครั้งหากมีธุระเร่งด่วน					
2. การจอดรถไว้ในที่ห้ามจอดเพียง 5 นาที ไม่เป็นผลต่อการจราจรมากนัก					
3. ท่านสามารถช่วยแก้ปัญหาจราจรและลดอุบัติเหตุจราจรได้					
4. การจับรถเร็วในคอนคิก ๆ สามารถทำได้เพราะถนนว่างแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องจับซ้ำให้เสียเวลา					
5. การหยุดรถตรงเส้นทะแยง หรือทางเข้า-ออกอาคารอาจทำได้ เมื่อยังไม่มีการเข้า-ออก					
6. ถึงท่านจะไม่ฝ่าฝืนกฎจราจร ก็มีผู้อื่นฝ่าฝืน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องเคร่งครัดต่อกฎจราจรมากนัก					
7. การจับรถบนไหล่ทางน่าจะทำได้ เมื่อรถติดมากๆ					
8. ไม่จำเป็นต้องคาดเข็มขัดนิรภัย เมื่อจับรถในระยะใกล้ ๆ (น้อยกว่า 5 กม.) หรือเมื่อการจราจรหนาแน่น					
9. การแซงรถบนสะพานอาจทำได้ ถ้ารถคันหน้าท่านช้ามาก					
10. เราต้องทำสัญญาณในการเปลี่ยนช่องทางทุกครั้ง แม้จะเห็นว่า ไม่มีรถคันใดตามมาเลยก็ตาม					
11. การจับรถหลังจากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สามารถทำได้ ถ้ายังไม่รู้สึกเมา					
12. เมื่อไม่มีจังหวะหยุดรถให้คนที่กำลังจะข้ามทางม้าลาย เราก็ไม่จำเป็นต้องหยุดรถก็ได้					

ตอนที่ 5 การปฏิบัติตามกฎจราจร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เป็นคำตอบของท่าน

ในระยะเวลา 1 ปี ที่ผ่านมา ท่านเคยกระทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่เคย กระทำ เลย	กระทำ 1-2 ครั้ง	กระทำ 3-4 ครั้ง	กระทำ 5-6 ครั้ง	กระทำ 7 ครั้งขึ้นไป
1. ท่านเคยจงใจขับรถผ่านสัญญาณไฟที่กำลังเปลี่ยนเป็นสีแดง					
2. ท่านเคยขับรถเปลี่ยนช่องทางโดยไม่ให้สัญญาณไฟหรือสัญญาณมือ					
3. ท่านเคยจอดรถในที่ห้ามจอด					
4. ท่านเคยขับรถแซงรถคันอื่นขณะอยู่บนสะพาน					
5. เวลารถติดมาก ๆ ท่านเคยขับรถหรือแซงบนไหล่ทาง					
6. ท่านเคยขับรถเกินความเร็วที่กฎหมายกำหนด					
7. ท่านเคยได้รับใบสั่งจากตำรวจจราจร					
8. ท่านเคยขับรถตัดหน้ารถคันอื่น ๆ ในระยะกระชั้นชิด					
9. ท่านเคยกีดขวางในที่ห้ามกลับ					
10. ท่านเคยขับรถแซงรถคันอื่น ขณะกำลังเลี้ยวรถด้วยกันทั้งคู่					
11. ท่านเคยหยุดรถที่ปากทางเข้า-ออกของอาคารหรือปากซอย					
12. ท่านเคยขับรถหลังจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
13. ท่านเคยขับรถโดยไม่ได้คาดเข็มขัดนิรภัย					
14. ท่านเคยจอดรถซ้อนคันริมถนน					
15. ท่านเคยขับรถในช่องทางขวาสุดเมื่อขับรถช้า					

16. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการจะทำให้ผู้ขับขี่รถยนต์ปฏิบัติตามกฎจราจร

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติ

จรรยาทางบก พ.ศ.2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2522

เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยจรรยาทางบก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

ลักษณะ 2

สัญญาจรรยาและเครื่องหมายจรรยา

มาตรา 21 ผู้บังคับต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาจรรยาและเครื่องหมายจรรยาที่ได้
คิดตั้งไว้หรือทำให้ปรากฏในทาง หรือที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ทราบ

สัญญาจรรยา เครื่องหมายจรรยา และความหมายของสัญญาจรรยาและเครื่องหมาย
จรรยา ให้อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีรูปตัวอย่างแสดงไว้ในประกาศ
ด้วย¹

มาตรา 22 ผู้บังคับต้องปฏิบัติตามสัญญาจรรยาหรือเครื่องหมายจรรยาที่ปรากฏ
ข้างหน้าในกรณีต่อไปนี้

¹ ข้อข้อกำหนดกรมตำรวจเรื่อง สัญญาจรรยา เครื่องหมายจรรยา และความหมายของ
สัญญาจรรยา และเครื่องหมายจรรยา ฉบับลงวันที่ 24 เมษายน 2522

(1) สัญญาจรรยาไฟฟ้เหลืองอำพัน ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุดเพื่อเตรียมปฏิบัติตามสัญญาที่จะปรากฏต่อไปดังกล่าวใน (2) เว้นแต่ผู้ขับขี่ที่ได้เลยเส้นให้รถหยุดไปแล้วให้เลยไปได้

(2) สัญญาจรรยาไฟฟ้แดง หรือเครื่องหมายจรรยาไฟฟ้แดงที่มีคำว่า “หยุด” ให้ผู้ขับขี่หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด

(3) สัญญาจรรยาไฟฟ้เขียวหรือเครื่องหมายจรรยาไฟฟ้เขียวที่มีคำว่า “ไป” ให้ผู้ขับขี่ขับรถต่อไปได้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจรรยาไฟฟ้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(4) สัญญาจรรยาไฟฟ้ทุกกรณีเขียวหรือไฟฟ้ให้เขียวหรือไฟฟ้ให้ตรงไปหรือสัญญาจรรยาไฟฟ้แดงแสดงพร้อมกับสัญญาจรรยาไฟฟ้ทุกกรณีเขียวหรือไฟฟ้ให้เขียวหรือไฟฟ้ให้ตรงไป ให้ผู้ขับขี่ให้เขี้ยวรถหรือขับรถตรงไปได้ตามทิศทางที่ถูกครชี้ และต้องขับรถด้วยความระมัดระวัง และต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้ามหรือรถที่มาจากขวาก่อน¹

ในการใช้ทางตามที่ถูกครชี้ ผู้ขับขี่ต้องใช้ทางด้วยความระมัดระวัง และต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้าม หรือผู้ขับขี่ที่มาจากขวาก่อน

(5) สัญญาจรรยาไฟฟ้กระพริบไฟแดง ถ้าติดตั้งอยู่ที่ทางร่วมทางแยกใด เปิดทางด้านใด ให้ผู้ขับขี่ที่มาจากด้านนั้นหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรแล้ว จึงให้ขับรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง

(6) สัญญาจรรยาไฟฟ้กระพริบไฟเหลืองอำพัน ถ้าติดตั้งอยู่ ณ ที่ใด ให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วของรถลงและผ่านทางเดินรถนั้น ไปด้วยความระมัดระวัง

ผู้ขับขี่ซึ่งจะขับรถตรงไปต้องเข้าอยู่ในช่องเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ตรงไป ส่วนผู้ขับขี่ซึ่งจะเลี้ยวรถต้องเข้าอยู่ในช่องเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้เลี้ยว การเข้าอยู่ในช่องเดินรถดังกล่าว จะต้องเข้าตั้งแต่เริ่มมีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ปฏิบัติเช่นนั้น

มาตรา 23 ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางเดินรถที่มีสัญญาจรรยาไฟฟ้เขียวหรือไฟฟ้แดงติดตั้งไว้เหนือช่องเดินรถ มากกว่าสองช่องขึ้นไป ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) สัญญาจรรยาไฟฟ้แดงที่ทำเป็นรูปกากบาทเฉียงอยู่เหนือช่องเดินรถใด ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในช่องเดินรถนั้น

¹ความเดิมในมาตรา 22 (4) ถูกยกเลิกโดยมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. จรรยาทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

(2) สัญญาจ้างรถไฟฟ้เียวที่ทําเป็นรูปถูกครอู่เหนือช่องเดินรถไฟ ให้ผู้ขับซึ่งขับรถในช่องเดินรถนนั้นขับรถผ่านไปได้

มาตรา 24 ผู้ขับซึ่งต้องปฏิบัติตามสัญญาจ้างรถที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ปรากฏข้างหน้าในกรณีต่อไปนี้

(1) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้น และเหยียดแขนซ้ายออกไปเสมอระดับไหล่ ผู้ขับซึ่งขับรถมาทางด้านหลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ลดแขนข้างที่เหยียดออกไปนั้นลงและโบกมือไปข้างหน้าให้ผู้ขับซึ่งหยุดรถอยู่ทางด้านหลังขับรถผ่านไปได้

(2) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้น และเหยียดแขนข้างใดข้างหนึ่งออกไปเสมอระดับไหล่และดึงฝ่ามือขึ้น ผู้ขับซึ่งขับรถมาทางด้านที่เหยียดแขนข้างนั้นของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่พลิกฝ่ามือที่ดึงอยู่ขึ้น แล้วโบกผ่านศีรษะไปทางด้านหลังให้ผู้ขับซึ่งหยุดรถอยู่หน้าขับรถผ่านไปได้

(3) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้น และเหยียดแขนทั้งสองข้างออกไปเสมอระดับไหล่และดึงฝ่ามือขึ้น ผู้ขับซึ่งขับรถมาทางด้านที่เหยียดแขนทั้งสองข้างของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ

(4) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้น และยกแขนขวาที่เอียงตั้งฉากกับแขนท่อนบนและดึงฝ่ามือขึ้น ผู้ขับซึ่งขับรถมาทางด้านหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่พลิกฝ่ามือที่ดึงอยู่ขึ้นโบกไปด้านหลัง ให้ผู้ขับซึ่งหยุดรถอยู่ทางด้านหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ขับรถผ่านไปได้

(5) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้น และยกแขนขวาที่เอียงตั้งฉากกับแขนท่อนบนและดึงฝ่ามือขึ้น ส่วนแขนซ้ายเหยียดออกไปเสมอระดับไหล่ผู้ขับซึ่งขับรถมาทางด้านหน้าและด้านหลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ

การหยุดรถตามมาตรานี้ ให้หยุดหลังเส้นให้รถหยุด ในกรณีที่ทางเดินรถไฟไม่มีเส้นให้รถหยุด ให้ผู้ขับซึ่งหยุดรถห่างจากพนักงานเจ้าหน้าที่ในระยะไม่น้อยกว่าสามเมตร

มาตรา 25 ผู้ขับซึ่งต้องปฏิบัติตามสัญญาจ้างรถที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แสดงด้วยเสียงสัญญาณนกหวีดในกรณีต่อไปนี้

(1) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เสียงสัญญาณนกหวีดขาวหนึ่งครั้งให้ผู้ขับซึ่งหยุดรถทันที

(2) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เสียงสัญญาณนกหวีดสั้นสองครั้งติดต่อกัน ให้ผู้ขับซึ่งขับรถผ่านไปได้

มาตรา 26 ในทางเดินรถที่มีสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรตามมาตรา 22 หรือ สัญญาณจราจรตามมาตรา 23 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการจราจรในทางเดินรถนั้นเห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจร จะให้สัญญาณจราจรเป็นอย่างอื่นก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติตามการเดินรถตามสัญญาณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้

มาตรา 27 สัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อมีเหตุอันสมควรให้อธิบดีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงาน ทำติดตั้ง หรือทำให้ปรากฏซึ่งสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรในทางที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 21

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย จิกเขียน หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานติดตั้งไว้ หรือทำให้ปรากฏในทาง

มาตรา 30 สัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่ทำ ติดตั้ง หรือทำให้ปรากฏในทาง โดยฝ่าฝืนมาตรา 28 หรือมาตรา 29 เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดหรือถอน ทำลาย หรือทำให้สิ้นไป ซึ่งสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรนั้นได้

ลักษณะ 3

การใช้ทางเดินรถ

หมวด 1

การขับรถ

มาตรา 31 นอกจากที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษในลักษณะ 4 ว่าด้วยการใช้ทางเดินรถที่จัดเป็นช่องเดินรถประจำทาง การใช้ทางเดินรถให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะนี้

มาตรา 32 ในการใช้ทางเดินรถผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถชนหรือโค่นคนเดินเท้าไม่ว่าจะอยู่ ณ ส่วนใดของทาง และต้องให้สัญญาณเตือนคนเดินเท้าให้รู้ตัวเมื่อจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็ก คนชรา หรือคนพิการที่กำลังใช้ทาง ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการควบคุมรถของตน

มาตรา 33 ในการขับรถ ผู้ขับขี่ต้องขับรถในทางเดินรถด้านซ้าย และต้องไม่ล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้ ให้เดินทางขวาหรือล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถได้

- (1) ด้านซ้ายของทางเดินรถมีถึงกึ่งกลางหรือถูกปิดการจราจร
- (2) ทางเดินรถนั้นเจ้าพนักงานจราจรกำหนดให้เป็นทางเดินรถทางเดียว
- (3) ทางเดินรถนั้นกว้างไม่ถึงหกเมตร

มาตรา 34 ในการใช้ทางเดินรถที่ได้จัดแบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่สองช่องขึ้นไป หรือที่ได้จัดช่องเดินรถประจำทางไว้ในช่องเดินรถซ้ายสุด ผู้ขับขี่ต้องขับรถในช่องซ้ายสุดหรือใกล้กับช่องเดินรถประจำทางเว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้ให้เดินทางขวาของทางเดินรถได้

- (1) ในช่องเดินรถนั้นมีสิ่งกีดขวางหรือถูกปิดการจราจร
- (2) ทางเดินรถนั้น เจ้าพนักงานจราจรกำหนดให้เป็นทางเดินรถทางเดียว
- (3) จะต้องเข้าช่องทางให้ถูกต้องเมื่อเข้าบริเวณใกล้ทางร่วมทางแยก
- (4) เมื่อจะแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น
- (5) เมื่อผู้ขับขี่ขับรถด้วยความเร็วสูงกว่ารถในช่องเดินรถด้านซ้าย¹

มาตรา 35 รถที่มีความเร็วช้าหรือรถที่มีความเร็วต่ำกว่าความเร็วของรถคันอื่นที่ขับในทิศทางเดียวกัน ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ใกล้ของทางเดินรถด้านซ้ายเท่าที่จะกระทำได้

ผู้ขับขี่รถบรรทุก รถบรรทุกคนโดยสาร รถจักรยานยนต์ในทางเดินรถซึ่งได้แบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ ตั้งแต่สองช่องขึ้นไป หรือได้จัดช่องเดินรถประจำทางด้านซ้ายไว้โดยเฉพาะ ต้องขับรถในช่องเดินรถด้านซ้ายสุดหรือใกล้เคียงกับช่องเดินรถประจำทางแล้วแต่กรณี

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักไม่เกิน หนึ่งพันห้าร้อยกิโลกรัม และรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

มาตรา 36 ผู้ขับขี่จะเลี้ยวรถ ให้รถคันอื่นผ่านหรือแซงขึ้นหน้า เปลี่ยนช่องเดินรถลดความเร็วของรถ จอดรถ หรือหยุดรถ ต้องให้สัญญาณด้วยมือและแขนตามมาตรา 37 หรือไฟสัญญาณตามวรรค 38 หรือสัญญาณอย่างอื่นตามข้อบังคับของเจ้าพนักงานจราจร

ถ้าโดยสภาพของรถ สภาพของการบรรทุก หรือสภาพของทัศนวิสัย การให้สัญญาณด้วยมือและแขนตามวรรคหนึ่ง ไม่อาจทำให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถสวนมาหรือตามมาข้างหลังมองเห็นได้ ผู้ขับขี่ต้องให้ไฟสัญญาณ

ผู้ขับขี่ต้องให้สัญญาณด้วยมือและแขน ไฟสัญญาณหรือสัญญาณอย่างอื่นตามวรรคหนึ่งก่อนที่จะเลี้ยวรถ เปลี่ยนช่องเดินรถ จอดรถ หรือหยุดรถเป็นระยะทางไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร

¹ความเดิมในมาตรา 35 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2529 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

²ความในมาตรา 34(5) ถูกบัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ. จราจรทางบก (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2535

ผู้ขับขี่ต้องให้สัญญาณด้วยมือและแขน ไฟสัญญาณหรือสัญญาณอย่างอื่นตามวรรคหนึ่งให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถอื่นเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหกสิบเมตร

มาตรา 37 การให้สัญญาณด้วยมือและแขน ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) เมื่อจะลดความเร็วของรถ ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกกรอบระดับไหล่และโบกมือขึ้นลงหลายครั้ง

(2) เมื่อจะหยุดรถ ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกกรอบระดับไหล่ ยกแขนขวาที่เอียงตั้งฉากกับแขนท่อนบนและตั้งฝ่ามือขึ้น

(3) เมื่อจะให้รถคันอื่นผ่านหรือแซงขึ้นหน้า ให้ผู้ขับขี่ยื่นขวาตรงออกไปนอกกรอบระดับไหล่ และโบกมือไปทางข้างหน้าหลายครั้ง

(4) เมื่อจะเลี้ยวขวาหรือเปลี่ยนช่องเดินรถไปทางขวา ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกกรอบระดับไหล่

(5) เมื่อจะเลี้ยวซ้ายหรือเปลี่ยนช่องเดินรถไปทางซ้าย ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกกรอบระดับไหล่ และงอข้อมือขึ้น โบกไปทางซ้ายหลายครั้ง

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ในกรณีที่รถคันนั้นมีเครื่องขับอยู่ทางด้านซ้าย ให้ผู้ขับขี่ใช้ไฟสัญญาณแทนการใช้สัญญาณด้วยมือและแขน

มาตรา 38 การให้ไฟสัญญาณของผู้ขับขี่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) เมื่อจะหยุดรถ ผู้ขับขี่ต้องให้ไฟสัญญาณสีแดงที่ท้ายรถ

(2) เมื่อจะเลี้ยวรถ หรือเปลี่ยนช่องเดินรถ หรือแซงขึ้นหน้ารถคันอื่นผู้ขับขี่ต้องให้ไฟสัญญาณขกเลี้ยวทีเหลืองอำพัน หรือให้ไฟสัญญาณกระพริบสีขาวหรือสีเหลืองอำพันที่ติดอยู่หน้ารถหรือข้างรถ และไฟสัญญาณกระพริบ สีแดงหรือสีเหลืองอำพันที่ติดอยู่ท้ายรถไปในทิศทางที่จะเลี้ยวหรือเปลี่ยนช่องเดินรถหรือแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น¹

(3) เมื่อจะให้รถคันอื่นแซงขึ้นหน้า ผู้ขับขี่ต้องให้ไฟสัญญาณขกเลี้ยวทีเหลืองอำพัน หรือให้ไฟสัญญาณกระพริบสีแดงหรือสีเหลืองอำพันที่ติดอยู่ท้ายรถทางด้านซ้ายของรถ

¹ความเดิมในมาตรา 38 (2) ถูกยกเลิกโดยมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 39 เมื่อขับรถสวนกัน ให้ผู้ขับขี่ขับรถชิดด้านซ้ายของทางเดินรถ โดยให้ถึงกึ่งกลางของทางเดินรถเป็นหลัก แต่ถ้าทางเดินรถใดได้จัดแบ่งเป็นช่องเดินรถไว้ให้ถือเส้นหรือแนวที่แบ่งนั้นเป็นหลัก

ในทางเดินรถที่แคบ เมื่อขับรถสวนกัน ผู้ขับขี่แต่ละฝ่ายต้องลดความเร็วของรถเอาไว้ให้รถสวนกันได้โดยปลอดภัย

ในทางเดินรถที่แคบซึ่งไม่อาจขับรถสวนกันได้โดยปลอดภัย เมื่อขับรถสวนกันผู้ขับขี่ซึ่งขับรถคันที่ใหญ่กว่าต้องหยุดรถให้ชิดขอบทางเดินรถด้านซ้ายเพื่อให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถคันที่เล็กกว่าผ่านไปได้

ในทางเดินรถที่มีสิ่งกีดขวางอยู่ข้างหน้า ผู้ขับขี่ต้องลดความเร็วของรถหรือหยุดรถเพื่อให้รถคันที่สวนมาผ่านไปได้

มาตรา 40 ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถขึ้นสะพานหรือทางลาดชันต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถถอยหลังไปโดนรถคันอื่น

มาตรา 41 ทางเดินรถใดที่มีเครื่องหมายจราจรให้เป็นทางเดินรถทางเดียว ให้ผู้ขับขี่ขับรถไปตามทิศทางที่ได้กำหนดไว้

มาตรา 42 ทางเดินรถใดที่มีเครื่องหมายจราจรแบ่งทางเดินรถออกเป็นสองทางสำหรับรถเดินขึ้นทางหนึ่ง ถ่องทางหนึ่ง โดยมีช่องว่างคั่นกลาง หรือทำเครื่องหมายจราจรกีดกันแสดงว่าทางเดินรถนั้นมีการแบ่งออกเป็นสองทางดังกล่าว ให้ผู้ขับขี่ขับรถชิดด้านซ้ายของทางเดินรถ

มาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

(1) ในขณะที่ห่อนความสามารถในอันที่จะขับ

(2) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

(3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(4) โดยประมาทหรือนำพาความเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(5) ในลักษณะที่ผิดปกตินัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย

(6) คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องเดินรถเลี้ยวรถหรือกลับรถ

(7) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารก คนป่วย หรือ คนพิการ

(8) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

มาตรา 43 ทวิ ห้ามมิได้ให้ผู้ขับขี่รถหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งวัตถุที่ ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทกลุ่ม แอมเฟตามีน หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่นที่ อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจจัดให้มีการ ตรวจสอบผู้ขับขี่รถบางประเภทตามที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่าได้เสพ หรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทกลุ่มแอมเฟตามีนหรือวัตถุ ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่นที่อธิบดีกำหนดหรือไม่

การตรวจสอบตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ กระทรวง

หมวด 2

การขับแข่งและฝ่าขึ้นหน้า

มาตรา 44 ผู้ขับขี่ซึ่งประสงค์จะขับรถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถอื่นในทางเดินรถ ซึ่งไม่ได้ แบ่งช่องทางเดินรถไว้ ต้องให้สัญญาณโดยกระพริบไฟหน้าหลายครั้ง หรือให้ไฟสัญญาณขกเฉียง ขวา หรือให้เสียงสัญญาณดังพอที่จะให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถคันหน้าให้สัญญาณตอบตามมาตรา 37 (3) หรือมาตรา 38 (3) และเมื่อเห็นว่าไม่เป็นการกีดขวางรถอื่นที่กำลังแข่งแล้วจึงจะแซงขึ้นหน้าได้

การแข่งต้องแข่งด้านขวา โดยมีระยะห่างจากรถที่ถูกแซงพอสมควร เมื่อเห็นว่าได้รับ ขับผ่านขึ้นหน้ารถที่ถูกแซงไปในระยะที่ห่างเพียงพอแล้วจึงจะขับชิดด้านซ้ายของทางเดินรถได้

¹ความในมาตรา 43 ทวิ ถูกบัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535

²ความเดิมในมาตรา 44 วรรคหนึ่ง ถูกยกเลิกโดยมาตรา 9 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 45 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถด้านด้านซ้าย เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

- (1) รถที่จะถูกแข่งกำลังเลี้ยวขวาหรือให้สัญญาณว่าจะเลี้ยวขวา
- (2) ทางเดินรถนั้นได้จัดแบ่งเป็นช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่สองช่องขึ้นไป

การขับรถแข่งด้านซ้ายตาม (1) หรือ (2) จะกระทำได้เมื่อไม่มีรถอื่นตามมาในระยะกระชั้นชิดและมีความปลอดภัยพอ

มาตรา 46 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถอื่นในกรณีต่อไปนี้

(1) เมื่อรถกำลังขึ้นทางชัน ขึ้นสะพาน หรืออยู่ในทางโค้ง เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรให้แข่งได้

(2) ภายในระยะสามสิบเมตรก่อนถึงทางข้ามทางร่วมทางแยกวงเวียนหรือเกาะที่สร้างไว้หรือทางเดินรถที่ตัดข้ามทางรถไฟ

(3) เมื่อมีหมอก ฝน ฝุ่นหรือควัน จนทำให้ไม่อาจเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร

(4) เมื่อเข้าที่คับขันหรือเขตปลอดภัย

มาตรา 47 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถแข่งหรือผ่านขึ้นหน้ารถอื่นถ้าเข้าไปในเส้นกึ่งกลางของทางเดินรถที่กำหนดไว้ หรือที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงเขตอันตราย หรือเขตให้ใช้ความระมัดระวังบนทางเดินรถ

ในกรณีที่ทางเดินรถด้านซ้ายมีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคแก่การจราจรและทางเดินรถด้านขวามีความกว้างเพียงพอ ผู้ขับขี่จะขับรถหลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวางถ้าเข้าไปในเส้นกึ่งกลางของทางเดินรถที่เจ้าหน้าที่จราจรกำหนดไว้ก็ได้ ในเมื่อไม่กีดขวางการจราจรของรถที่สวนทางมา

มาตรา 48 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถแข่งหรือผ่านขึ้นหน้ารถคันอื่นถ้าเข้าไปในช่องเดินรถประจำทาง เว้นแต่ในกรณีที่มีสิ่งกีดขวางการจราจรในทางเดินรถข้างหน้าหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่จราจร แต่ทั้งนี้ จะขับรถอยู่ในช่องเดินรถประจำทางได้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

มาตรา 49 เมื่อได้รับสัญญาณขอแข่งขึ้นหน้าจากรถคันที่อยู่ข้างหลัง ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถที่มีความเร็วช้าหรือรถที่ใช้ความเร็วต่ำกว่าความเร็วของรถอื่นที่ขับไปในทิศทางเดียวกัน ต้องยอมให้รถที่ใช้ความเร็วสูงกว่าผ่านขึ้นหน้าผู้ขับขี่ที่ถูกขอทางต้องให้สัญญาณตอบตามมาตรา 37 (3) หรือ

มาตรา 38 (3) เมื่อเห็นว่าทางเดินรถข้างหน้าปลอดภัยและไม่มีรถอื่นสวนทางมาในระยะกระชั้นชิด และต้องลดความเร็วของรถและขับรถชิดด้านซ้ายของทางเดินรถเพื่อให้รถที่จะแซงผ่านขึ้นหน้าได้ โดยปลอดภัย

หมวด 3

การออกรถ การเลี้ยวรถ และการถอยรถ

มาตรา 50 การขับรถออกจากที่จอด ถ้ามีรถจอดหรือมีสิ่งกีดขวางอยู่ข้างหน้าผู้ขับขี่ ต้องให้สัญญาณด้วยมือและแขนมาตรา 37 หรือไฟสัญญาณตามมาตรา 38 และจะขับรถไปได้เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรของรถอื่น

มาตรา 51 การเลี้ยวรถให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ถ้าจะเลี้ยวซ้าย

(ก) ในกรณีที่ไม่ได้แบ่งช่องเดินรถไว้ ให้ผู้ขับขี่รถชิดทางเดินรถด้านซ้าย

(ข) ในกรณีที่มีการแบ่งช่องเดินรถไว้ และมีเครื่องหมายจราจรแสดงให้เลี้ยวซ้ายได้ ให้ผู้ขับขี่ขับรถในช่องเดินรถสำหรับรถที่จะเลี้ยวซ้าย ทั้งนี้ ก่อนถึงทางเลี้ยวไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร

(ค) ในกรณีที่มีช่องเดินรถประจำทางอยู่ทางเดินรถด้านซ้ายสุด ให้ผู้ขับขี่ขับรถชิดช่องเดินรถประจำทางก่อนถึงทางเลี้ยวไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร และจะเลี้ยวรถผ่านเข้าไปในช่องเดินรถประจำทางได้เฉพาะในบริเวณที่มีเครื่องหมายจราจรให้เลี้ยวรถผ่านได้เท่านั้น

(2) ถ้าจะเลี้ยวขวา

(ก) สำหรับทางเดินรถที่ไม่ได้แบ่งช่องเดินรถไว้ ให้ผู้ขับขี่ขับรถชิดทางด้านขวาของแนวกึ่งกลางของทางเดินรถก่อนถึงทางเลี้ยวไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร

(ข) สำหรับทางเดินรถที่ได้แบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่สองช่องขึ้นไป ให้ผู้ขับขี่ขับรถชิดทางด้านขวาสุดของทางเดินรถหรือในช่องที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้เลี้ยวขวาได้ ทั้งนี้ ก่อนถึงทางเลี้ยวไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร

(ค) ในกรณีที่มีช่องเดินรถประจำทางอยู่ทางเดินรถด้านขวาสุด ให้ผู้ขับขี่ขับรถชิดช่องเดินรถประจำทางก่อนถึงทางเลี้ยวไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร และจะเลี้ยวรถผ่านเข้าไปในช่องเดินรถประจำทางได้เฉพาะในบริเวณที่มีเครื่องหมายจราจรให้เลี้ยวรถผ่านได้เท่านั้น

(ง) สำหรับทางเดินรถที่มีเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แสดง ัญญาณ จราจรด้วยมือและแขน ให้ผู้ขับขี่ขับรถเลี้ยวขวาผ่านไปโดยไม่ต้องอ้อมเจ้าพนักงาน จราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

(จ) เมื่อรถอยู่ในทางร่วมทางแยก ผู้ขับขี่ต้องให้รถที่สวนมาในทางเดินรถทาง เดียวกันผ่านทางร่วมทางแยกไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงให้เลี้ยวขวาไปได้

(3) ถ้าจะเลี้ยวอ้อมวงเวียนหรือเกาะที่สร้างไว้ ให้ผู้ขับขี่ขับรถอ้อมไปทางซ้ายของ วงเวียนหรือเกาะนั้น

ในกรณีตาม (1) และ (2) ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังและต้องหยุดให้ทางแก่ผู้ที่กำลัง ข้ามทาง และรถที่กำลังผ่านทางร่วมทางแยกจากทางด้านอื่นก่อน เว้นแต่ในกรณีที่มีรถเลี้ยวซ้ายและ เลี้ยวขวาพร้อมกัน ให้รถเลี้ยวซ้ายให้ทางแก่รถเลี้ยวขวาก่อน

มาตรา 52 ในทางเดินรถที่สวนกันได้ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถหรือเลี้ยวรถทางขวาใน เมื่อมีรถอื่นวนหรือคามาในระยะน้อยกว่าหนึ่งร้อยเมตร เว้นแต่เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็น การกีดขวางการจราจรของรถอื่น

มาตรา 53 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่

(1) เลี้ยวรถหรือถับรถในทางเดินรถที่มีเครื่องหมายห้ามเลี้ยวขวา ห้ามเลี้ยวซ้าย หรือ ห้ามถับรถ

(2) ถับรถที่เขตปลอดภัย ที่คับขัน บนสะพาน หรือในระยะหนึ่งร้อยเมตรจากทาง รียบของเชิงสะพาน

(3) ถับรถที่ทางร่วมทางแยก เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรให้ถับรถในบริเวณ ดังกล่าวได้

ความเดิมในมาตรา 52 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ. จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

หมวด 4

การหยุดรถและจอดรถ

มาตรา 54 การหยุดรถหรือการจอดรถในทางเดินรถ ผู้ขับขี่ต้องให้สัญญาณด้วยมือและแขนตามมาตรา 37 หรือไฟสัญญาณตามมาตรา 38 ก่อนที่จะหยุดรถหรือจอดรถในระยะไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร และจะหยุดรถหรือจอดรถได้เมื่อผู้ขับขี่เห็นว่าปลอดภัย และไม่เป็นการกีดขวางการจราจร

ผู้ขับขี่ต้องจอดรถทางด้านซ้ายของทางเดินรถ และจอดรถให้ด้านซ้ายของรถขนานชิดกับขอบทางหรือไหล่ทางในระยะห่างไม่เกินสี่สิบห้าเซนติเมตร หรือจอดรถตามทิศทางหรือด้านหนึ่งด้านใดของทางเดินรถที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนดไว้ แต่ในกรณีที่มีช่องเดินรถประจำทางอยู่ทางด้านซ้ายสุดของทางเดินรถ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่จอดรถในลักษณะดังกล่าวในเวลาที่กำหนดให้ใช้ช่องเดินรถประจำทางนั้น

มาตรา 55 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่หยุดรถ

(1) ในช่องเดินรถ เว้นแต่หยุดชิดขอบทางด้านซ้ายของทางเดินรถในกรณีที่ไม่มีช่องเดินรถประจำทาง

(2) บนทางเท้า

(3) บนสะพานหรือในอุโมงค์

(4) ในทางร่วมทางแยก

(5) ในเขตที่มีเครื่องหมายจราจรห้ามหยุดรถ

(6) ตรงปากทางเข้าออกอาคารหรือทางเดินรถ

(7) ในเขตปลอดภัย

(8) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ขับขี่ซึ่งจำเป็นต้องหยุดรถเพราะมีสิ่งกีดขวางอยู่ในทางเดินรถ หรือเครื่องยนตร์หรือเครื่องอุปกรณ์ของรถขัดข้องหรือในกรณีที่ปฏิบัติตามสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจร

---

¹ความในมาตรา 55 (8) บัญญัติเพิ่มขึ้น โดยมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535

มาตรา 56 ในกรณีที่เครื่องยนตร์หรือเครื่องอุปกรณ์ของรถจักรยานยนต์ต้องจอดครกในทางเดินรถ ผู้ขับขี่ต้องนำรถให้พ้นทางเดินรถโดยเร็วที่สุด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเป็นต้องจอดครกอยู่ในทางเดินรถ ผู้ขับขี่ต้องจอดครกในลักษณะที่ไม่กีดขวางการจราจร และต้องแสดงเครื่องหมายหรือสัญญาณตามลักษณะและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง¹

มาตรา 57 เว้นแต่จะได้มีบทบัญญัติ กฎ หรือข้อบังคับตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ห้ามมิให้ผู้ขับขี่จอดครก

- (1) บนทางเท้า
- (2) บนสะพานหรือในอุโมงค์
- (3) ในทางร่วมทางแยก หรือในระยะสิบเมตรจากทางร่วมทางแยก
- (4) ในทางข้าม หรือในระยะสามเมตรจากทางข้าม
- (5) ในเขตที่มีเครื่องหมายจราจรห้ามจอดครก
- (6) ในระยะสามเมตรจากท่อน้ำดับเพลิง
- (7) ในระยะสิบเมตรจากที่ติดตั้งสัญญาณจราจร
- (8) ในระยะสิบห้าเมตรจากทางรถไฟผ่าน
- (9) ซ้อนกันกับรถที่จอดอยู่ก่อนแล้ว
- (10) ตรงปากทางเข้าออกของอาคารหรือทางเดินรถ หรือในระยะห้าเมตรจากปากทาง

เดินรถ

(11) ระหว่างเขตปลอดภัยกับขอบทาง หรือในระยะสิบเมตรนับจากปลายสุดของเขตปลอดภัยทั้งสองข้าง

(12) ในที่คับขัน

(13) ในระยะสิบห้าเมตรก่อนถึงเครื่องหมายหยุดรถประจำทางและเลขเครื่องหมายไป

อีกสามเมตร

(14) ในระยะสามเมตรจากตู้ไปรษณีย์

(15) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

¹กฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2535)ฯ

มาตรา 58 การจอดรถในทางเดินรถที่ผู้ขับขี่ไม่อาจอยู่ควบคุมรถนั้น ผู้ขับขี่ต้องหยุด
เครื่องยนตร์และห้ามถอยรถนั้นไว้

การจอดรถในทางเดินรถที่เป็นทางภาคหรือชั้น ผู้ขับขี่ต้องหันล้อหน้าของรถเข้าขอบ
ทาง

มาตรา 59 เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่เคลื่อนย้าย
รถที่หยุดหรือจอดอยู่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้

เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเคลื่อนย้ายรถที่หยุดหรือจอดอยู่อัน
เป็นการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือใช้เครื่องมือบังคับไม่ให้เคลื่อนย้ายรถดังกล่าวได้

การเคลื่อนย้ายรถหรือใช้เครื่องมือบังคับให้รถที่หยุดหรือจอดอยู่ไม่ให้เคลื่อนย้ายได้
ตามวรรคสอง เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหาย
ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรานี้ เว้นแต่ความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นจากการกระทำโดย
จงใจหรือประมาทเกินเลื่อ

เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ต้องชำระค่าใช้จ่ายในการที่รถถูกเคลื่อนย้ายหรือถูกใช้เครื่องมือ
บังคับไม่ให้เคลื่อนย้าย ตลอดจนค่าดูแลรักษาระหว่างที่อยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน
จราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องกำหนดอัตราค่าใช้
จ่ายไม่น้อยกว่าคันละห้าร้อยบาท และค่าดูแลรักษาไม่น้อยกว่าวันละสองร้อยบาท

เงินที่ได้จากเจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ซึ่งชำระตามวรรคสี่ เป็นรายได้ที่ไม่ต้องนำส่ง
กระทรวงการคลัง และให้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการตามมาตรานี้ตามระเบียบที่อธิบดี
กำหนด

ในกรณีที่เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ไม่ชำระค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาตามวรรคสี่
เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหน่วงรถนั้นไว้ได้ จนกว่าจะได้รับชำระค่าใช้
จ่ายและค่าดูแลรักษาดังกล่าว โดยในระหว่างที่ยึดหน่วงนั้นให้คำนวณค่าดูแลรักษาเป็นรายวัน
ถ้าเห็นกำหนดสามเดือนแล้วเจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ยังไม่ชำระค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาดังกล่าวให้
เจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำรถนั้นออกขายทอดตลาดได้ เงินที่ได้จากการ
ขายทอดตลาด เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาที่ค้างชำระแล้ว
เหลือเงินเท่าใดให้คืนแก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิที่แท้จริงต่อไป

ความเดิมในมาตรา 59 ถูกยกเลิกครั้งสุดท้ายโดยมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก
(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 60 การหยุดรถหรือการจอดรถในทางเดินรถนอกเขตเทศบาล ผู้ขับขี่ต้องหยุดรถหรือจอดรถ ณ ที่ซึ่งผู้ขับขี่ซึ่งขับรถอื่นจะเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร

มาตรา 61 ในเวลาที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอที่ผู้ขับขี่จะมองเห็นรถที่จอดในทางเดินรถได้ โดยชัดแจ้งในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร ผู้ขับขี่ซึ่งจอดรถในทางเดินรถหรือไหล่ทางต้องเปิดไฟหรือใช้แสงสว่างตามประเภท ลักษณะ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง¹

มาตรา 62 ในทางเดินรถตอนใดที่มีทางรถไฟผ่าน ถ้าปรากฏว่า

- (1) มีเครื่องหมายหรือสัญญาณระวางรถไฟแสดงว่ารถไฟกำลังจะผ่าน
- (2) มีสิ่งปิดกั้นหรือมีเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณแสดงว่ารถไฟกำลังจะผ่าน
- (3) มีเสียงสัญญาณของรถไฟหรือรถไฟกำลังแล่นผ่านเข้ามาใกล้อาจเกิดอันตรายใน

เมื่อจะขับรถผ่านไป

ผู้ขับขี่ต้องลดความเร็วของรถและหยุดรถให้ห่างจากทางรถไฟไม่น้อยกว่าห้าเมตร เมื่อรถไฟผ่านไปแล้วและมีเครื่องหมายหรือสัญญาณให้รถผ่านได้ ผู้ขับขี่จึงจะขับรถผ่านไปได้

มาตรา 63 ในทางเดินรถตอนใดที่มีทางรถไฟผ่านไม่ว่าจะมีเครื่องหมายระวางรถไฟหรือไม่ ถ้าทางรถไฟนั้นไม่มีสัญญาณระวางรถไฟหรือสิ่งปิดกั้น ผู้ขับขี่ต้องลดความเร็วของรถและหยุดรถห่างจากทางรถไฟในระยะไม่น้อยกว่าห้าเมตร เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงจะขับรถผ่านไปได้

มาตรา 64 ในขณะที่ผู้ขับขี่รถโรงเรียนหยุดรถในทางเดินรถเพื่อรับส่งนักเรียนขึ้นหรือลง ให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถอื่นตามมาในทิศทางเดียวกันหรือสวนกันกับรถโรงเรียน ใช้ความระมัดระวังและลดความเร็วของรถ เมื่อเห็นว่าปลอดภัยจึงให้ขับรถผ่านไปได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะ 5

ข้อกำหนดเกี่ยวกับความเร็วของรถ

มาตรา 67 ผู้ขับขี่ต้องขับรถด้วยอัตราความเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวง¹ หรือตามเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้ในทาง

เครื่องหมายจราจรที่ติดตั้งไว้ตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดอัตราความเร็วขั้นสูงหรือขั้นต่ำก็ได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราความเร็วที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 68 ผู้ขับขี่ซึ่งจะเลี้ยวรถ ให้รถอื่นแซงหรือผ่านข้างหน้า จอครด หตุครด หรือกลับรถ ต้องลดความเร็วของรถ

มาตรา 69 ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางเดินรถบนเนินเขา บนสะพาน ที่เชิงสะพาน ที่แคบ ทางโค้ง ทางลาด ที่คับขัน หรือที่มีหมอก ฝน ฝุ่น หรือควัน จนทำให้ไม่อาจเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร ต้องลดความเร็วของรถในลักษณะที่จะให้เกิดความปลอดภัย

มาตรา 70 ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถเข้าใกล้ทางร่วมทางแยก ทางข้าม เส้นให้รถหยุด หรือวงเวียน ต้องลดความเร็วของรถ

ลักษณะ 6

การขับรถผ่านทางร่วมทางแยกหรือวงเวียน

มาตรา 71 ภายใบบังคับมาตรา 21 และมาตรา 26 เมื่อผู้ขับขี่รถมาถึงทางร่วมทางแยก ให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติดังนี้

(1) ถ้ามีรถอื่นอยู่ในทางร่วมทางแยกผู้ขับขี่ต้องให้รถในทางร่วมทางแยกนั้นผ่านไปก่อน

(2) ถ้ามาถึงทางร่วมทางแยกพร้อมกันและไม่มีรถอยู่ในทางร่วมทางแยก ผู้ขับขี่ต้องให้รถที่อยู่ทางด้านซ้ายของคนผ่านไปก่อน เว้นแต่ในทางร่วมทางแยกใดมีทางเดินรถทางเอกตัดผ่านทางเดินรถทางโท ให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางเอกมีสิทธิขับผ่านไปก่อน

¹กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2522)ฯ, ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2524) ฯ

¹(3) ถ้าสัญญาณจราจรไฟสีเขียวปรากฏข้างหน้า แต่ในทางร่วมทางแยกมีรถอื่นหยุดขวางอยู่จนไม่สามารถผ่านพ้นทางร่วมทางแยกไปได้ ผู้ขับขี่จะต้องหยุดรถที่หลังเส้นให้รถหยุดจนกว่าจะสามารถเคลื่อนรถผ่านพ้นทางร่วมทางแยกไปได้

²มาตรา 72 ทางเดินรถทางเอกได้แก่ทางเดินรถดังต่อไปนี้

- (1) ทางเดินรถที่ได้ติดตั้งเครื่องหมายจราจรแสดงว่าเป็นทางเดินรถทางเอก
- (2) ทางเดินรถที่มีป้ายหยุดหรือป้ายที่มีคำว่า “ให้ทาง” ติดตั้งไว้หรือทางเดินรถที่มีคำว่าหยุด หรือเส้นหยุด ซึ่งเป็นเส้นขวาทับหรือเส้นให้ทางซึ่งเป็นเส้นขาวประบนผิวทาง ให้ทางเดินรถที่ขวางหน้าเป็นทางเดินรถทางเอก
- (3) ในกรณีที่ไม่มีเครื่องหมายจราจรตาม (1) หรือไม่มีป้ายหรือเส้นหรือข้อความบนผิวทางตาม (2) ให้ทางเดินรถที่มีช่องเดินรถมากกว่าเป็นทางเดินรถทางเอก
- (4) ถนนที่คดหรือบรรจบกับคดหรือช่อ ให้ทางเดินรถที่เป็นถนนเป็นทางเดินรถทางเอก

ทางเดินรถอื่นที่มีใช้ทางเดินรถทางเอกตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นทางเดินรถทางโท

มาตรา 73 ในกรณีที่วงเวียนใดได้ติดตั้งสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรนั้น

ถ้าไม่มีสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้ขับขี่ขับรถมาถึงวงเวียน ต้องให้สิทธิแก่ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถอยู่ในวงเวียนทางด้านขวาของตนขับผ่านไปก่อน

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจรจะให้สัญญาณจราจรเป็นอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้

¹ความในมาตรา 71 (3) ถูกบัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535

²ความเดิมในมาตรา 72 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 74 ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถออกจากทางส่วนมคคทหรือทางเดินรถในบริเวณอาคาร เมื่อจะขับรถผ่านหรือเลี้ยวสูงทางเดินรถที่ตัดผ่านต้องหยุดรถเพื่อให้รถที่กำลังผ่านทางหรือรถที่กำลังแล่นอยู่ในทางเดินรถผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงขับรถต่อไปได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อกำหนดกรมตำรวจ
เรื่อง ตัญญาณจรรยา และเครื่องหมายจรรยา
และความหมายของตัญญาณจรรยาและเครื่องหมายจรรยา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ.2522 อธิบดีกรมตำรวจกำหนดตัญญาณจรรยาเครื่องหมายจรรยาและความหมายของตัญญาณจรรยาและเครื่องหมายไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ใช้ตัญญาณจรรยาและเครื่องหมายจรรยาตามแบบที่กำหนดโดยภาพตัวอย่างท้ายข้อกำหนดนี้ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป ส่วนตัญญาณจรรยาและเครื่องหมายจรรยาแบบเก่าที่ใช้อยู่ก่อนวันประกาศ และยังมีได้เปลี่ยนแปลงเป็นแบบใหม่ ก็ให้ใช้ได้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้เปลี่ยนเป็นแบบใหม่ตามข้อกำหนดนี้

ข้อ 2 ตัญญาณจรรยา เครื่องหมายจรรยา และความหมายของตัญญาณจรรยาและเครื่องหมายจรรยาตามข้อกำหนดนี้ ให้ใช้ในเขตทางตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกทั่วราชอาณาจักร

ตัญญาณจรรยา

ข้อ 3 ตัญญาณไฟจราจร หมายถึง โคมตัญญาณไฟที่ใช้ควบคุมการจราจร มีขนาดและติดตั้งหรือทำให้ปรากฏไว้ในทาง ในลักษณะที่ทำให้ผู้ขับขี่หรือผู้ที่ต้องปฏิบัติตามตัญญาณมองเห็นได้โดยชัดเจน

การติดตั้งโคมตัญญาณไฟจราจรต้องประกอบด้วยดวงโคมอย่างน้อยตามดวง โดยมีโคมตัญญาณไฟจราจรสีแดงอยู่ตอนบน หรือด้านขวามือของผู้ขับขี่ หรือผู้ต้องปฏิบัติตามตัญญาณโคมตัญญาณไฟจราจรสีเหลืองอำพันอยู่ตอนกลาง และโคมตัญญาณไฟจราจรสีเขียวอยู่ตอนล่าง หรือด้านซ้ายมือของผู้ขับขี่หรือผู้ที่ต้องปฏิบัติตามตัญญาณในบางกรณีอาจมีโคมตัญญาณ..เช่น..ไฟจราจรถูกศรสีเขียวประกอบได้

ความเดิมในข้อ 3 ถูกยกเลิกโดยข้อกำหนดกรมตำรวจเรื่องตัญญาณจรรยาทางบก (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2531 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

ข้อ 4 สัญญาด้วยมือและแขนของพนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึงสัญญาฉกรรจ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ปรากฏข้างหน้า

ข้อ 5 สัญญาฉกรรจ์ หมายถึง สัญญาฉกรรจ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงด้วยเสียงสัญญาฉกรรจ์

เครื่องหมายจราจร

ข้อ 6 เครื่องหมายจราจร แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

(1) เครื่องหมายจราจรชนิดแผ่นป้ายทำด้วยแผ่นโลหะ หรือไม้ หรือวัสดุอื่นที่แทนกันได้

(2) เครื่องหมายจราจรบนผิวทาง ขอบทาง ขอบวงเวียน เสา หลัก ราว สะพาน กำแพง รั้ว และอื่น ๆ โดยใช้สี หมุดโลหะ กระเบื้องเคลือบ หรือวัสดุอื่นที่แทนกันได้ ทา ดอก หรือ ผังไว้

ข้อ 7 เครื่องหมายจราจรตามข้อ 6 (1) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ประเภทบังคับ ได้แก่ เครื่องหมายกำหนด บังคับ ห้าม หรือจำกัดบางประการ เพื่อบังคับการจราจรในทาง

(2) ประเภทเตือน ได้แก่ เครื่องหมายเตือนให้ผู้ขับขี่ทางระวังอันตรายตามความหมายในแผ่นเครื่องหมายนั้น ๆ

เครื่องหมายจราจรประเภทบังคับ

ข้อ 8 ให้ผู้ขับรถปฏิบัติตามความหมายแห่งเครื่องหมายนั้น ๆ ดังต่อไปนี้

(1) เครื่องหมาย “หยุด” หมายความว่า รถทุกชนิดต้องหยุดให้รถและคนเดินเท้าในทางขวางหน้าผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรที่บริเวณทางแยกนั้นแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง (บ.1)

(2) เครื่องหมาย “ให้ทาง” หมายความว่า รถทุกชนิดต้องระมัดระวังและให้ทางแก่รถและคนเดินเท้าในทางขวางหน้าผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรที่บริเวณทางแยกนั้นแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง (บ.2)

(3) เครื่องหมาย “หยุดตรวจ” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถหยุดรถที่เครื่องหมายนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจและเคลื่อนรถต่อไปได้เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแล้วเท่านั้น (บ.3)

(4) เครื่องหมาย “ห้ามเข้า” หมายความว่า ห้ามมิให้รถทุกชนิดเข้าไปในทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.4)

(5) เครื่องหมาย “ห้ามเลี้ยวซ้าย” หมายความว่า ห้ามมิให้เลี้ยวรถไปทางซ้าย (บ.5)

(6) เครื่องหมาย “ห้ามเลี้ยวขวา” หมายความว่า ห้ามมิให้เลี้ยวรถไปทางขวา (บ.6)

(7) เครื่องหมาย “ห้ามกลับรถ” หมายความว่า ห้ามมิให้กลับรถไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.7)

(8) เครื่องหมาย “ห้ามแซง” หมายความว่า ห้ามมิให้ขับรถแซงขึ้นหน้ารถคันอื่นในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.8)

(9) เครื่องหมาย “ห้ามรถบรรทุกหนักแซง” หมายความว่า ห้ามมิให้ขับรถบรรทุกที่มีน้ำหนักมาแซงขึ้นหน้ารถคันอื่นในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.9)

(10) เครื่องหมาย “ห้ามรถยนต์” หมายความว่า ห้ามรถยนต์ทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.10)

(11) เครื่องหมาย “ห้ามรถบรรทุก” หมายความว่า ห้ามรถบรรทุกทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.11)

(12) เครื่องหมาย “ห้ามรถยนต์ที่ใช้ในการเกษตร” หมายความว่า ห้ามรถยนต์ที่ใช้ในการเกษตรทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.12)

(13) เครื่องหมาย “ห้ามรถพ่วง” หมายความว่า ห้ามรถพ่วงทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.13)

(14) เครื่องหมาย “ห้ามรถจักรยานยนต์” หมายความว่า ห้ามรถจักรยานยนต์ผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.14)

(15) เครื่องหมาย “ห้ามรถจักรยาน” หมายความว่า ห้ามรถจักรยานผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.14)

(16) เครื่องหมาย “ห้ามรถสามล้อ” หมายความว่า ห้ามรถสามล้อผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.16)

(17) เครื่องหมาย “ห้ามรถยนต์สามล้อ” หมายความว่า ห้ามรถยนต์สามล้อผ่านเข้าไปในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.17)

(18) เครื่องหมาย “ห้ามรถจักรยานยนต์และรถยนต์” หมายความว่า ห้ามรถจักรยานยนต์และรถยนต์ทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.18)

(19) เครื่องหมาย “ห้ามรถจักรยาน รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยานยนต์” หมายความว่า ห้ามรถจักรยาน รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยานยนต์ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.19)

(20) เครื่องหมาย “ห้ามล้อเลื่อนตกเข็น” หมายความว่า ห้ามเฉพาะล้อเลื่อนตกเข็นผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.20)

(21) เครื่องหมาย “ห้ามเกวียน” หมายความว่า ห้ามเกวียนทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.21)

(22) เครื่องหมาย “ห้ามคน” หมายความว่า ห้ามคนผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.22)

(23) เครื่องหมาย “ห้ามใช้เสียง” หมายความว่า ห้ามมิให้ใช้เสียงสัญญาณหรือทำให้เกิดเสียงที่ก่อการรบกวนด้วยประการใด ๆ ในเขตที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.23)

(24) เครื่องหมาย “ห้ามรถหนักเกินกำหนด” หมายความว่า ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนด หรือเมื่อรวมน้ำหนักรถกับน้ำหนักบรรทุกเกินกว่าที่กำหนดไว้เป็น “ตัน” ตามจำนวนเลขในเครื่องหมายนั้น ๆ เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.24)

(25) เครื่องหมาย “ห้ามรถกว้างเกินกำหนด” หมายความว่า ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีขนาดกว้างเกินกำหนดเป็น “เมตร” ตามจำนวนเลขในเครื่องหมายนั้น ๆ เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.25)

(26) เครื่องหมาย “ห้ามรถสูงเกินกำหนด” หมายความว่า ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีความสูงรวมทั้งของที่บรรทุกเกินกว่ากำหนดเป็น “เมตร” ตามจำนวนเลขในเครื่องหมายเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.26)

(27) เครื่องหมาย “ห้ามรถยาวเกินกำหนด” หมายความว่า ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีขนาดยาวเกินกำหนดเป็น “เมตร” ตามจำนวนเลขในเครื่องหมายนั้น ๆ เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.27)

(28) เครื่องหมาย “จำกัดความเร็ว” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ขับรถทุกชนิดใช้ความเร็วเกินกว่าที่กำหนดเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมงตามจำนวนตัวเลขในแผ่นเครื่องหมายนั้น ๆ ในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมายจนกว่าจะพ้นที่สุทธาระยะที่จำกัดความเร็วนั้น (บ.28)

(29) เครื่องหมาย “สุดเขตจำกัดความเร็ว” หมายความว่า ผู้ขับรถทุกชนิดจะใช้ความเร็วเกินกว่าที่กำหนดเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมงตามจำนวนตัวเลขในแผ่นเครื่องหมายนั้น ๆ ในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมายนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินความเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (บ.29)

(30) เครื่องหมาย “ห้ามจอดรถ” หมายความว่า ห้ามจอดรถทุกชนิดในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.30)

(31) เครื่องหมาย “ห้ามหยุดรถ” หมายความว่า ห้ามหยุดรถทุกชนิดในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.31)

(32) เครื่องหมาย “ห้ามจอดรถในวันสี่” หมายความว่า ห้ามจอดรถทุกชนิดในวันสี่ในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.32)

(33) เครื่องหมาย “ห้ามจอดรถในวันคู่” หมายความว่า ห้ามจอดรถทุกชนิดในวันคู่ในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย

(34) เครื่องหมาย “ให้รุดสวนทางมาก่อน” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถทุกชนิดหยุดตรงเครื่องหมาย เพื่อให้รถที่กำลังแล่นสวนทางมาก่อน ถ้ามีรถข้างหน้าหยุดรออยู่ก่อนก็ให้หยุดรถถัดต่อมาตามลำดับ เมื่อรถที่สวนทางมาได้ผ่านไปหมดแล้ว จึงให้รถที่หยุดรอตามเครื่องหมายนี้เคลื่อนไปได้ (บ.34)

(35) เครื่องหมาย “ห้ามรถบรรทุกหนักใช้ช่องเดินรถที่กำหนด” หมายความว่า ห้ามรถบรรทุกหนักใช้ช่องเดินรถที่กำหนดในแผ่นเครื่องหมายในเขตทางที่ติดตั้งเครื่องหมาย (บ.35)

(36) เครื่องหมาย “ให้รุดตรงไป” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถตรงไปห้ามมิให้ไปทางซ้ายหรือไปทางขวา (บ.36)

(37) เครื่องหมาย “ให้ชิดซ้าย” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเครื่องหมาย (บ.37)

(38) เครื่องหมาย “ให้ชิดขวา” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถไปทางด้านขวาของเครื่องหมาย (บ.38)

(39) เครื่องหมาย “ทางเดินรถทางเดียวไปทางซ้าย” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเลี้ยวไปทางซ้ายแต่ทางเดียว ห้ามมิให้เลี้ยวขวาหรือตรงไป (บ.39)

(40) เครื่องหมาย “ทางเดินรถทางเดียวไปทางขวา” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเลี้ยวไปทางขวาแต่ทางเดียว ห้ามมิให้เลี้ยวซ้ายหรือตรงไป (บ.40)

(41) เครื่องหมาย “ให้เลี้ยวซ้าย” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเลี้ยวไปทางซ้าย แต่ทางเดียว ห้ามมิให้เลี้ยวขวาหรือตรงไป (บ.41)

(42) เครื่องหมาย “ให้เที่ยวขวา” หมายความว่า ให้ขับรถเที่ยวไปทางขวาแต่ทางเดียว ห้ามมิให้เที่ยวซ้ายหรือตรงไป (บ.42)

(43) เครื่องหมาย “ให้เที่ยวซ้ายหรือเที่ยวขวา” หมายความว่า ให้ขับรถเที่ยวไปทางซ้าย หรือไปทางขวา ห้ามตรงไป (บ.43)

(44) เครื่องหมาย “ให้ไปทางซ้ายหรือไปทางขวา” หมายความว่า ให้ขับรถไปทางซ้ายหรือไปทางขวาของเครื่องหมาย ห้ามตรงไป (บ.44)

(45) เครื่องหมาย “วงเวียน” หมายความว่า ให้รถทุกชนิดเดินวนทางซ้ายของวงเวียน และรถที่เริ่มจะเข้าสู่ทางร่วมบริเวณวงเวียนต้องหยุดให้สิทธิแก่รถที่แน่นอยู่ในทางรอบวงเวียนผ่านไปก่อน ห้ามขับรถแทรกหรือตัดหน้ารถที่อยู่ในเขตทางรอบบริเวณวงเวียน (บ.45)

(46) เครื่องหมาย “เริ่มช่องเดินรถประจำทาง” หมายความว่า บริเวณที่ติดตั้งเครื่องหมายเป็นบริเวณเริ่มต้นของช่องเดินรถประจำทาง ห้ามมิให้รถอื่นนอกจากรถโดยสารประจำทางหรือรถบรรทุกโดยสารประเภทที่อธิบดีกำหนดเข้าไปในช่องเดินรถประจำทางภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนด (บ.46)

(47) เครื่องหมาย “ช่องเดินรถประจำทาง” หมายความว่า บริเวณที่ติดตั้งเครื่องหมายเป็นบริเวณที่กำหนดให้เป็นช่องเดินรถประจำทาง ห้ามมิให้รถอื่นนอกจากรถโดยสารประจำทางหรือรถบรรทุกโดยสารประเภทที่อธิบดีกำหนดใช้ช่องเดินรถประจำทางภายในระยะเวลาที่กำหนด (บ.47)

(48) เครื่องหมาย “ห้ามเข้ายกเว้นรถที่กำหนด” หมายความว่า ห้ามมิให้นำรถไป ในทางที่ติดตั้งเครื่องหมายยกเว้นรถที่ได้กำหนดไว้ในป้ายประกอบเครื่องหมายนั้น (บ.48)

เครื่องหมายจราจรประเภทเตือน

ข้อ 9 เครื่องหมายประเภทนี้ใช้ติดตั้งในเขตทางที่อาจเกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุขึ้นได้ เพื่อป้องกันอันตรายหรืออุบัติเหตุดังกล่าว ให้ผู้ขับรถปฏิบัติตามความหมายแห่งเครื่องหมายนั้น ๑ ดังต่อไปนี้

(1) เครื่องหมาย “ทางโค้งซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าโค้งไปทางซ้ายให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.1)

(2) เครื่องหมาย “ทางโค้งขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าโค้งไปทางขวาให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.2)

(3) เครื่องหมาย “ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งรัศมีแคบไปทางซ้าย ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.3)

(4) เครื่องหมาย “ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งรัศมีแคบไปทางขวา ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.4)

(5) เครื่องหมาย “ทางโค้งกลับเริ่มซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งไปทางซ้ายแล้วกลับ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.5)

(6) เครื่องหมาย “ทางโค้งกลับเริ่มขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งไปทางขวาแล้วกลับ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.6)

(7) เครื่องหมาย “ทางโค้งกลับรัศมีแคบเริ่มซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งรัศมีแคบไปทางซ้ายแล้วกลับ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.7)

(8) เครื่องหมาย “ทางโค้งกลับรัศมีแคบเริ่มขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งรัศมีแคบไปทางขวาแล้วกลับ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.8)

(9) เครื่องหมาย “ทางคดเคี้ยวเริ่มซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางคดเคี้ยวโดยเริ่มคดไปซ้าย ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.9)

(10) เครื่องหมาย “ทางคดเคี้ยวเริ่มขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางคดเคี้ยวโดยเริ่มคดไปขวา ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควร และเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.10)

(11) เครื่องหมาย “ทางโทตัดทางเอก” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทตัดให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.11)

(12) เครื่องหมาย “ทางโทแยกทางเอกทางซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทแยกไปทางซ้าย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.12)

(13) เครื่องหมาย “ทางโทแยกทางเอกทางขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทแยกไปทางขวา ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.13)

(14) เครื่องหมาย “ทางโทแยกทางเอกเอียงกันเริ่มซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทแยกไปทางซ้ายและหลังจากนั้นมีทางโทแยกไปทางขวา ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.14)

(15) เครื่องหมาย “ทางโทแยกทางเอกเอียงกันเริ่มขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทแยกไปทางขวาและหลังจากนั้นมีทางโทแยกไปทางซ้าย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.15)

(16) เครื่องหมาย “ทางโทเชื่อมทางเอกจากซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทเข้ามาเชื่อมด้านซ้าย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.16)

(17) เครื่องหมาย “ทางโทเชื่อมทางเอกจากขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทเข้ามาเชื่อมด้านขวา ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.17)

(18) เครื่องหมาย “ทางโทแยกทางเอกทางซ้ายรูปตัววาย” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทแยกจากทางเอกไปทางซ้ายไปรูปตัววาย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.18)

(19) เครื่องหมาย “ทางโทแยกทางเอกทางขวารูปตัววาย” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางโทแยกจากทางเอกไปทางขวาไปรูปตัววาย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง (ค.19)

(20) เครื่องหมาย “ทางข้ามทางรถไฟไม่มีเครื่องกั้นทาง” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางรถไฟตัดผ่านและไม่มีเครื่องกั้นทาง ให้ขับรถให้ช้าลงให้มาก และสังเกตดูรถไฟทั้งทางขวาและทางซ้าย ถ้ามีรถไฟกำลังจะผ่านมาให้หยุดรถให้ห่างจากรถไฟอย่างน้อย 5 เมตร แล้วรอคอยจนกว่ารถไฟนั้นผ่านพ้นไปและปลอดภัยแล้วจึงเคลื่อนรถต่อไปได้ ห้ามมิให้ขับรถตัดหน้ารถไฟในระแวกที่อาจจะเกิดอันตรายได้เป็นอันขาด (ค.20)

(21) เครื่องหมาย “ทางข้ามทางรถไฟมีเครื่องกั้นทาง” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางรถไฟตัดผ่านและมีรั้วหรือมีเครื่องกีดขวางกั้นทางก่อนที่จะขับรถผ่าน เครื่องหมายนี้ ให้ขับรถให้ช้าลงและพร้อมที่จะหยุดรถได้เมื่อมีเสียงสัญญาณของเจ้าหน้าที่ดิ่งขึ้นหรือเจ้าหน้าที่ได้กั้นทางหรือมีเครื่องกั้นทางปิดกั้น ถ้ามีรถข้างหน้าหยุดรออยู่ก่อนก็ให้หยุดรถถัดต่อมาตามลำดับ เมื่อเปิดเครื่องกั้นทางแล้วให้รถที่หยุดรอเคลื่อนตามกันไป (ค.21)

(22) เครื่องหมาย “สัญญาณจราจร” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีสัญญาณไฟจราจร ให้ขับรถให้ช้าลงและพร้อมที่จะปฏิบัติตามสัญญาณไฟจราจร (ค.22)

(23) เครื่องหมาย “ทางแคบลงทั้งสองด้าน” หมายความว่า ทางข้างหน้าแคบลงกว่าทางที่กำลังผ่านทั้งสองด้าน ผู้ขับรถจะต้องขับรถให้ช้าลงและเพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้น ขณะที่รถผ่านทางแคบผู้ขับรถจะต้องระมัดระวังมิให้รถชนหรือเสียดสีกัน (ค.23)

(24) เครื่องหมาย “ทางแคบด้านซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าด้านซ้ายแคบลงกว่าทางที่ก้ำกึ่งผ่าน ผู้ขับรถจะต้องขับรถให้ช้าลง และเพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้น (ค.24)

(25) เครื่องหมาย “ทางแคบด้านขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าด้านขวาแคบลงกว่าทางที่ก้ำกึ่งผ่าน ผู้ขับรถจะต้องขับรถให้ช้าลง และเพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้น (ค.25)

(26) เครื่องหมาย “ทางคู่ข้างหน้า” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะเป็นทางคู่มีเกาะหรือสิ่งอื่นใดแบ่งการจราจรออกเป็นสองทางไปทางหนึ่งมาทางหนึ่ง ให้ขับรถชิดไปทางด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง (ค.26)

(27) เครื่องหมาย “สิ้นสุดทางคู่” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางร่วมที่ไม่มีเกาะหรือสิ่งอื่นใดแบ่งการจราจร ให้ขับรถให้ช้าลงและชิดด้านซ้ายของทางและเพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้น (ค.27)

(28) เครื่องหมาย “ช่องทางจราจรปิด” หมายความว่า ช่องทางจราจรข้างหน้าจะปิด งดการสัญจรในช่องทางตามความหมายในเครื่องหมาย ให้ผู้ขับรถเปลี่ยนใช้ช่องทางที่เหลืออยู่ด้วยความระมัดระวัง (ค.28)

(29) เครื่องหมาย “วงเวียนข้างหน้า” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะเป็นทางแยกมีวงเวียน ให้ขับรถให้ช้าลงและขับรถเข้าสู่วงเวียนด้วยความระมัดระวัง (ค.29)

(30) เครื่องหมาย “สะพานแคบ” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีสะพานแคบรถเดินหลีกกันไม่ได้ ให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังอันตรายจากรถที่สวนมาจากอีกฟากหนึ่งของสะพาน ถ้ามีเครื่องหมายอื่นติดตั้งไว้ก็ให้ปฏิบัติตามเครื่องหมายนั้น ๆ ด้วย (ค.30)

(31) เครื่องหมาย “ทางแคบ” หมายความว่า ทางข้างหน้าแคบลงกว่าทางที่ก้ำกึ่งผ่าน มีขนาดตามตัวเลขเป็น “เมตร” ที่แสดงไว้ที่เครื่องหมายนั้น รถที่มีขนาดกว้างไม่เกินจำนวนตัวเลขที่บอกไว้ในเครื่องหมายให้ผ่านเข้าไปได้ แต่ให้ขับรถให้ช้าลงและเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ ถ้ามีเครื่องหมายอื่นติดตั้งไว้ก็ให้ปฏิบัติตามเครื่องหมายนั้น ๆ ด้วย (ค.31)

(32) เครื่องหมาย “ทางกอดค้ำ” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะต้องกอดช่องกอดค้ำมีขนาดตามตัวเลขเป็น “เมตร” ที่แสดงไว้ที่เครื่องหมายนั้น รถที่มีความสูงรวมทั้งสิ่งของที่บรรทุกสูงไม่เกินจำนวนตัวเลขที่บอกไว้ในเครื่องหมายให้ผ่านเข้าไปได้ แต่ให้ขับรถให้ช้าลงและเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ ถ้ามีเครื่องหมายอื่นติดตั้งไว้ก็ให้ปฏิบัติตามเครื่องหมายนั้น ๆ ด้วย (ค.32)

(33) เครื่องหมาย “ทางขึ้นลาดชัน” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางลาดชันขึ้นเขาหรือชันเนิน ต้นเขา หรือชันเนิน มีความลาดตามตัวเลขเป็น “ร้อยละ” ความที่ปรากฏในเครื่อง

หมาย อาจกำบังสายตาไม่ให้มองเห็นรถที่สวนมา ให้ขับรถให้ช้าลงและเดินรถใกล้ขอบทางด้านซ้ายให้มาก กับให้ระมัดระวังอันตรายจากรถที่สวนทางมาก (ค.33)

(34) เครื่องหมาย “ทางลงลาดชัน” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางลาดลงเขาหรือลงเนิน มีความลาดตามตัวเลขเป็น “ร้อยละ” ตามที่ปรากฏในเครื่องหมาย ให้ขับรถให้ช้าลง เดินรถใกล้ขอบทางด้านซ้ายให้มาก และผู้ขับรถไม่ควรปลดเกียร์หรือดับเครื่องยนตร์เป็นอันขาด ในกรณีที่เป็นทางลงเขาหรือเนินที่ชันมากให้ใช้เกียร์ต่ำเพื่อความปลอดภัย (ค.34)

(35) เครื่องหมาย “เตือนรถกระโดด” หมายความว่า ทางข้างหน้าเปลี่ยนระดับอย่างกะทันหัน เช่น บริเวณคอสะพาน ทางข้ามท่อระบายน้ำ เป็นต้น ให้ขับรถให้ช้าลง และเพิ่มความระมัดระวัง (ค.35)

(36) เครื่องหมาย “ผิวทางขรุขระ” หมายความว่า ทางข้างหน้าขรุขระมาก มีหลุมมีบ่อ หรือเป็นสันติดต่อกัน ให้ขับรถให้ช้าลงและเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ (ค.36)

(37) เครื่องหมาย “ทางเป็นแอ่ง” หมายความว่า ทางข้างหน้าเปลี่ยนระดับลงกะทันหัน หรือเป็นแอ่ง ให้ขับรถให้ช้าลงและเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ (ค.37)

(38) เครื่องหมาย “ทางลื่น” หมายความว่า ทางข้างหน้าลื่นอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ให้ขับรถให้ช้าลงให้มาก และระมัดระวังการลื่นไถล อย่าใช้ห้ามล้อโดยแรงและทันที การหยุดรถ การเบารถ หรือเลี้ยวรถในทางลื่นต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ (ค.38)

(39) เครื่องหมาย “ผิวทางร่วน” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีวัสดุผิวทางหลุดกระเด็นเมื่อขับรถด้วยความเร็วสูงให้ขับรถให้ช้าลง และระมัดระวังอันตรายอันอาจเกิดจากวัสดุผิวทาง (ค.39)

(40) เครื่องหมาย “ระวังหินร่วง” หมายความว่า ทางข้างหน้าอาจจะมีหินร่วงลงมาในผิวทาง ทำให้เกิดขวางการจราจรให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังอันตรายเป็นพิเศษ (ค.40)

(41) เครื่องหมาย “สะพานเปิดได้” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะต้องผ่านสะพานที่เปิดให้เรือลอด ให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังในการหยุดรถเมื่อเข้าหน้าที่จะปิดกั้นทางเพื่อเปิดสะพานให้เรือผ่าน เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อรถข้างหน้าและรถข้างหลัง (ค.41)

(42) เครื่องหมาย “ทางกำลังซ่อม” หมายความว่า ทางข้างหน้ากำลังมีการซ่อมอาจวางเครื่องกีดขวางไว้ หรือมีคนงานกำลังซ่อมทาง ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและระมัดระวังคนงานซ่อมทางและสิ่งกีดขวางเพื่อการซ่อมทางตอนนั้น (ค.42)

(43) เครื่องหมาย “ระวังคนข้ามถนน” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีทางสำหรับคนข้ามถนน หรือมีหมู่บ้านราษฎรอยู่ข้างทาง ซึ่งมีคนเดินข้ามไปมาอยู่เสมอ ให้ขับรถให้ช้าลงพอ

สมควร และระมัดระวังคนข้ามถนน ถ้ามีคนกำลังเดินข้ามถนนให้หยุดรถ ให้คนเดินข้ามถนนไปได้ โดยปลอดภัย (ค.43)

(44) เครื่องหมาย “โรงเรียนระวางเด็ก” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีโรงเรียนตั้งอยู่ข้างทาง ให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังอุบัติเหตุซึ่งอาจจะเกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียน ถ้าเด็กนักเรียนกำลังเดินข้ามถนนให้หยุดรถให้เด็กนักเรียนข้ามถนนไปได้โดยปลอดภัย ถ้าเป็นเวลาโรงเรียนกำลังสอน ให้คงใช้เสียงสัญญาณ และห้ามมิให้ทำให้เกิดเสียงรบกวนด้วยประการใด ๆ (ค.44)

(45) เครื่องหมาย “ระวางเครื่องบินบินต่ำ” หมายความว่า ทางข้างหน้าเข้าใกล้สนามบินและอาจมีเครื่องบินบินขึ้นลงในระดับต่ำให้ขับรถให้ช้าลง หากเห็นเครื่องบินกำลังขึ้นหรือลงผ่านทางข้างหน้า ให้หยุดรถให้เครื่องบินผ่านไปโดยปลอดภัย (ค.45)

(46) เครื่องหมาย “ระวางทางข้ามทางวิ่งของเครื่องบิน” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะตัดผ่านทางวิ่งของเครื่องบิน ให้ขับรถให้ช้าลง และระมัดระวังเป็นพิเศษ ถ้ามีเครื่องหมายอื่นติดตั้งไว้ก็ให้ปฏิบัติตามเครื่องหมายนั้น ๆ ด้วย (ค.46)

(47) เครื่องหมาย “ระวางสัตว์” หมายความว่า ทางข้างหน้าอาจมีสัตว์ข้ามทาง ให้ขับรถให้ช้าลง และระมัดระวังอันตรายเป็นพิเศษ (ค.47)

(48) เครื่องหมาย “ระวางอันตราย” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีอันตราย เช่น เกิดอุบัติเหตุ ทางทรุด เป็นต้น ให้ขับรถให้ช้าลงให้มาก และระมัดระวังอันตรายเป็นพิเศษ (ค.48)

(49) เครื่องหมาย “สายไฟแรงสูงพาดต่ำ” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีสายไฟแรงสูงพาดต่ำ ให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังอันตรายอันอาจเกิดขึ้น (ค.49)

(50) เครื่องหมาย “เตือนทางโค้ง” หมายความว่า ทางข้างหน้าค่อนนั้นเป็นทางโค้งอันตราย ให้ขับรถให้ช้าลงให้มากและเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ (ค.50)

(51) เครื่องหมาย “ทางเดินรถสองทาง” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางเดินรถสองทาง ให้ขับรถให้ช้าลงและเดินรถใกล้ขอบทางด้านซ้าย กับให้ระมัดระวังอันตรายจากรถที่สวนทางมา (ค.51)

(52) เครื่องหมาย “ทางเดินรถสองทางตัดผ่าน” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะเป็นทางเดินรถสองทางตัดผ่าน ให้ขับรถให้ช้าลง และถ้ามีเครื่องหมายอื่นติดตั้งไว้ ก็ให้ปฏิบัติตามเครื่องหมายนั้น ๆ ด้วย (ค.52)

(53) เครื่องหมาย “ให้เปลี่ยนช่องทางจราจร” หมายความว่า ช่องทางจราจรข้างหน้าปิดให้เปลี่ยนใช้ช่องทางจราจรตามสัญลักษณ์ในเครื่องหมาย ให้ขับรถให้ช้าลงและระมัดระวังอันตรายเป็นพิเศษ (ค.53)

เครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง

ข้อ 10 เครื่องหมายจราจรตามข้อ 6 (2) เป็นเครื่องหมายประเภทบังคับให้ผู้ขับรถปฏิบัติตามความหมายของเครื่องหมายนั้น ๆ ดังต่อไปนี้

(1) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งทิศทางจราจรปกติ” หมายความว่า เส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของขั้วถนนที่มีทิศทางตรงกันข้าม โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ที่ศูนย์กลางของผิวจราจร เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 200 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 200 เซนติเมตร ให้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเส้นแบ่งทิศทางจราจร ยกเว้นในกรณีที่ต้องการจะเลี้ยวขวา หรือแซงขึ้นหน้ารถคันอื่นอาจจะข้ามเส้นดังกล่าวได้ด้วยความระมัดระวัง (ผ.1/1)

(2) เครื่องหมาย “เส้นทางแบ่งทิศทางจราจรเดือน” หมายความว่า เส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของขั้วถนนที่มีทิศทางตรงกันข้าม โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ที่ศูนย์กลางของผิวจราจร เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 300 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 100 เซนติเมตร แสดงให้ทราบว่าใกล้จะถึงเส้นแบ่งทิศทางจราจรห้ามแซง ให้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเส้นแบ่งทิศทางจราจรเดือน ยกเว้นในกรณีที่ต้องการจะเลี้ยวขวาหรือแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น อาจจะข้ามเส้นดังกล่าวได้ด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ (ผ.1/2)

(3) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งทิศทางจราจรห้ามแซง” หมายความว่า เส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของขั้วถนนที่มีทิศทางตรงกันข้าม เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ให้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเส้นแบ่งทิศทางจราจรห้ามแซง ห้ามขับรถผ่านหรือคร่อมโดยเด็ดขาด (ผ.1/3)

(4) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งทิศทางจราจรคู่” หมายความว่า เส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของขั้วถนนที่มีทิศทางตรงกันข้าม เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ขนานไปกับเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 200 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 200 เซนติเมตร เส้นทั้งสองมีระยะห่างกัน 15 เซนติเมตร ห้ามขับรถที่อยู่ในทิศทางของเส้นทึบผ่านหรือคร่อมเส้นทึบโดยเด็ดขาด รถที่อยู่ในทิศทางของเส้นประอาจจะข้ามเส้นดังกล่าวนี้ได้ด้วยความระมัดระวัง (.1/4)

(5) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งทิศทางจราจรห้ามแซงคู่” หมายความว่า เส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของขั้วถนนที่มีทิศทางตรงกันข้าม เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ขนานกันมีระยะห่างระหว่างเส้น 15 เซนติเมตร ห้ามขับรถผ่านหรือคร่อมโดยเด็ดขาดทั้งสองทิศทาง (ผ.1/5)

(6) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งช่องเดินรถปกติ” หมายความว่า เส้นแบ่งช่องเดินรถ โดยทั่ว ๆ ไปเป็นเส้นประสีขาวขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 100 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 300 เซนติเมตร ให้จับรถภายในช่องเดินรถ ห้ามจับคร่อมเส้นแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่จะเปลี่ยนช่องเดินรถ (ผ.2/1)

(7) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งช่องเดินรถเดือน” หมายความว่า เส้นแบ่งช่องเดินรถ ประเภทเดือน เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 300 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 100 เซนติเมตร แสดงให้ทราบว่าใกล้จะถึงเส้นแบ่งช่องเดินรถห้ามแซง ห้ามจับรถคร่อมเส้นช่องเดินรถ เว้นแต่จะเปลี่ยนช่องเดินรถ (ผ.2/2)

(8) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งช่องเดินรถห้ามแซง” หมายความว่า เส้นแบ่งช่องเดินรถห้ามแซง เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ห้ามจับรถผ่านหรือคร่อมเส้นแบ่งช่องเดินรถ ห้ามแซงโดยเด็ดขาด (ผ.2/3)

(9) เครื่องหมาย “เส้นขอบทาง” หมายความว่า เส้นแสดงแนวขอบทางเป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร เว้นช่องว่าง 60 เซนติเมตร ให้จับรถในช่องจราจรด้านขวาของเส้นนั้น (ผ.3)

(10) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งช่องเดินรถประจำทาง” หมายความว่า เส้นแบ่งช่องเดินรถที่กำหนดให้เป็นช่องเดินรถสำหรับรถโดยสารประจำทางหรือรถบรรทุกคนโดยสาร ประเภทที่อธิบดีกำหนดเป็นเส้นทึบสีเหลือง ขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร ห้ามจับรถประเภทอื่นเข้าไปในช่องเดินรถประจำทาง (ผ.4/1)

(11) เครื่องหมาย “เส้นแบ่งช่องเดินรถประจำทางสามารถเข้าผ่านได้” หมายความว่า เส้นแบ่งช่องเดินรถที่กำหนดให้เป็นช่องเดินรถสำหรับรถโดยสารประจำทาง หรือรถบรรทุกคนโดยสาร ประเภทที่อธิบดีกำหนดเป็นเส้นประสีเหลือง ขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 30 เซนติเมตร รถประเภทอื่น อาจจะผ่านเส้นดังกล่าวนี้ได้ด้วยความระมัดระวัง (ผ.4/2)

(12) เครื่องหมาย “เส้นห้ามหยุดรถหรือจอดรถ” หมายความว่า ห้ามมิให้หยุดรถหรือจอดรถทุกชนิดตรงแนวนั้นเป็นอันขาด เป็นเส้นสีขาวสลับแดงมีขนาดยาว 50 เซนติเมตร แสดงที่ขอบทางของวงเวียนและที่อื่น ๆ (ผ.5/1)

(13) เครื่องหมาย “เส้นห้ามจอดเว้นแต่หยุดรับ-ส่งผู้โดยสาร” หมายความว่า ห้ามมิให้จอดรถทุกชนิดระหว่างแนวนั้น เว้นแต่การหยุดรับ-ส่งคนหรือสิ่งของของผู้โดยสาร ซึ่งต้องกระทำโดยมิชักช้าเป็นเส้นสีขาวสลับเหลืองขนาดยาว 50 เซนติเมตร แสดงที่ขอบทางวงเวียนและที่อื่น ๆ (ผ.5/2)

(14) เครื่องหมาย “เส้นแนวหยุด” หมายความว่า เส้นขวางถนน เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร ให้ผู้ขับรถหยุดรถก่อนถึงแนวเส้นขวางทุกครั้งและให้ดูจังหวะที่รถว่าง เมื่อไม่เป็นเหตุให้กีดขวางการจราจรและไม่เกิดอันตรายแล้ว จึงให้ขับรถผ่านเส้นขวางไป (ผ.6)

(15) เครื่องหมาย “เส้นให้ทาง” หมายความว่า เส้นขวางถนนเป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 30 เซนติเมตร ให้ขับรถให้ช้าลงแล้วดูความปลอดภัยจากรถอื่นและคนเดินเท้าในทางที่ขวางหน้า ให้รถและคนเดินเท้าในทางขวางหน้า ผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วไม่เป็นการกีดขวางการจราจรแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปด้วยความระมัดระวัง (ผ.7)

(16) เครื่องหมาย “เส้นทะแยงสำหรับทางแยก” หมายความว่า เป็นเส้นทึบสีเหลืองขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ถากทะแยงตั้งกับทำมุม 45 องศา ห่างกัน 200 เซนติเมตร ภายในกรอบเส้นทึบสีเหลือง ขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร ห้ามหยุดรถทุกชนิดภายในกรอบเส้นทะแยงสำหรับทางแยกยกเว้นรถที่หยุดรอเพื่อเลี้ยวขวา (ผ.8)

(17) เครื่องหมาย “เส้นจอดรถ” หมายความว่า เป็นเส้นทึบสีขาวขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ให้จอดรถภายในเส้นจอดรถ ห้ามจอดรถคร่อมเส้น หรือทำให้ส่วนใดของรถล้ำออกไปนอกแนวที่กำหนด (ผ.9)

(18) เครื่องหมาย “ถูกศรีตรงไปข้างหน้า” หมายความว่า ถูกศรีสีขาวโดยมีปลายถูกศรีตรงไปข้างหน้า ผู้ขับรถในช่องเดินรถนั้นต้องขับรถตรงไปข้างหน้าห้ามเลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา (ผ.10)

(19) เครื่องหมาย “ถูกศรีเลี้ยวซ้าย” หมายความว่า ถูกศรีสีขาว โดยมีปลายถูกศรีเฉียงไปทางซ้ายผู้ขับรถในช่องเดินรถนั้นต้องขับรถเลี้ยวซ้าย ห้ามขับรถตรงไปหรือเลี้ยวขวา (ผ.11)

(20) เครื่องหมาย “ถูกศรีเลี้ยวขวา” หมายความว่า ถูกศรีสีขาวโดยมีปลายถูกศรีเฉียงไปทางขวาผู้ขับรถในช่องเดินรถนั้นต้องขับรถเลี้ยวขวา ห้ามขับรถตรงไปหรือเลี้ยวซ้าย (ผ.12)

(21) เครื่องหมาย “ถูกศรีตรงไปและเลี้ยวซ้าย หรือเลี้ยวขวา” หมายความว่า ถูกศรีสีขาวมีปลายถูกศรีแยกออกเป็นสองทางชี้ตรงทางหนึ่งกับเฉียงซ้ายอีกทางหนึ่ง หรือชี้ตรงกับเฉียงขวาให้ผู้ขับรถในช่องเดินรถนั้นขับรถตรงไปกับเลี้ยวซ้ายหรือตรงไปกับเลี้ยวขวาดตามแนวนั้นร่วมกัน แล้วแต่กรณี (ผ.13)

(22) เครื่องหมาย “ถูกศรเดี่ยวซ้ายกับเฉียงขวา” หมายความว่า ถูกศรที่บึงขามี ปลายถูกศรแยกออกเป็นสองทาง ซึ่งเฉียงซ้ายทางหนึ่งกับเฉียงขวาอีกทางหนึ่งให้ผู้ขับรถในช่องเดินรถนั้นเดี่ยวซ้ายหรือเดี่ยวขวา ห้ามขับรถตรงไป (ศ.14)

(23) เครื่องหมาย “เส้นทางข้าม” หมายความว่า เส้นที่บึงขาวขนาดกว้าง 75 เซนติเมตร ขาวอย่างดำ 250 เซนติเมตร วางขนานกับแนวถนน ห่างกัน 50 เซนติเมตร และมีเส้นแนวหยุดหรือเส้นให้ทางก่อนถึงเส้นทางข้ามอย่างน้อย 50 เซนติเมตร ผู้ขับรถทุกชนิดจะต้องขับรถให้ช้าลง และพร้อมที่จะหยุดรถได้ทันที เมื่อมีคนเดินข้ามถนน ข ทางข้ามนั้น ในเขตทางข้ามถนนที่ไม่มีเจ้าหน้าที่หรือเครื่องสัญญาณควบคุมให้ผู้เดินข้ามถนนมีสิทธิไปก่อน ฉะนั้นในขณะที่มีคนที่กำลังเดินอยู่ในทางข้ามถนน ให้ผู้ขับรถหยุดรถก่อนถึงเส้นแนวหยุดหรือเส้นให้ทาง และเมื่อคนเดินข้ามถนนได้ข้ามไปโดยปลอดภัยแล้วจึงจะเคลื่อนรถต่อไปได้

ทางข้ามที่มีเจ้าหน้าที่หรือสัญญาณควบคุมคนเดินเท้ามีสิทธิที่จะเดินข้ามทางได้ โดยรดค่า ๑ ต้องหยุดให้ในขณะที่มีสัญญาณห้ามรถด้านนั้น

เมื่อรถข้างหน้าได้หยุดเพื่อให้ผู้เดินเท้าข้ามถนนตรงทางข้ามให้ผู้ขับรถที่ตามมาข้างหน้าหยุดรถต่อกันไปตามลำดับ ห้ามมิให้แซงรถที่หยุดคอยข้างหน้าขึ้นไป

ห้ามมิให้หยุดหรือจอดรถทุกชนิดตรงเขตทางข้ามถนนไม่ว่าในกรณีใด ๆ ถ้ามีสัญญาณให้หยุดหรือการจราจรข้างหน้าติดขัดรถทุกคันจะต้องหยุดก่อนถึงแนวเส้นให้ทาง ห้ามมิให้หยุดเท้าเข้าไปในเขตทางข้ามถนน

ข้อ 11 ถ้าเจ้าพนักงานจราจรได้เขียนข้อความอย่างใด หรือใช้วัตถุอย่างอื่น ผิงดอก หรือติดไว้เป็นอักษรบนพื้นทาง เช่น หยุด ขับช้า ๆ เดี่ยวขวา ฯลฯ ก็ให้ผู้ขับรถปฏิบัติตามข้อความนั้น ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กำหนด ณ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ.2522

พลตำรวจเอก มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น

อธิบดีกรมตำรวจ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 65 (ฉบับพิเศษ) หน้า 4 วันที่ 28 เมษายน 2522)

ประวัติผู้เขียน

นางสาว อธิศา วีรพัฒนกุล เกิดเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2505 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบัญชีบัณฑิต สาขาการเงินการธนาคาร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2527 และปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2538 และเข้าศึกษาคณะระดับปริญญาโท สาขานิติศาสตร์พัฒนาการ กาควิชาการประชาสัมพันธ์ เมื่อ พ.ศ.2539 ปัจจุบันทำงานบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย